

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Katedra trestního práva

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Hospodářská soutěž a trestněprávní rovina jejího narušení

David Šnajdr

Plzeň, 2024

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **David ŠNAJDR**
Osobní číslo: **R19M0397P**
Studijní program: **M0421A220004 Právo a právní věda**
Téma práce: **Hospodářská soutěž a trestněprávní rovina jejího narušení**
Zadávací katedra: **Katedra trestního práva**

Zásady pro vypracování

1. Úvod
2. Vstup do problematiky hospodářské soutěže a hospodářské kriminality
3. Netrestněprávní aspekty hospodářské soutěže
4. Historický vývoj trestněprávní úpravy hospodářské soutěže
5. Trestný čin porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže
6. Trestní odpovědnost právnických osob za porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže
7. Trestněprávní úprava hospodářské soutěže ve Spolkové republice Německo a její srovnání s českou právní úpravou
8. Závěr
9. Zdroje a prameny

Rozsah diplomové práce:
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

- CHMELÍK, Jan a Eduard BRUNA. Hospodářská a ekonomická trestná činnost. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2015. Eupress. ISBN 978-80-7408-109-5.
- CHMELÍK, Jan, Pavel HÁJEK a Stanislav NEČAS. Úvod do hospodářské kriminality. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005. Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 80-86898-13-x.
- JELÍNEK, Jiří. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-576-0.
- ŠÁMAL, Pavel, Tomáš GRIVNA, Lukáš BOHUSLAV, Oto NOVOTNÝ, Jiří HERCZEG a Marie VANDUCHOVÁ. Trestní právo hmotné. 9., přepracované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2022. ISBN 978-80-7598-764-8.
- ŠÁMAL, Pavel. Trestní odpovědnost právnických osob: komentář. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2018. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-592-3.
- MIKULÍKOVÁ, Lucie. Soukromoprávní vymáhání soutěžního práva v ČR: teorie a praxe. V Praze: C.H. Beck, 2020. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-791-0.7
- KINDL, Jiří. Soutěžní právo. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2021. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-80-7400-806-1.
- SCHENKOVÁ, K. a Jan LASÁK. Compliance v podnikové praxi. V Praze: C.H. Beck, 2017. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-668-5.
- PETROV, Jan. Občanský zákoník: komentář. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-747-7.

Vedoucí diplomové práce: **Doc. JUDr. Jan Chmelík, Ph.D.**
Katedra trestního práva

Datum zadání diplomové práce: **2. března 2023**
Termín odevzdání diplomové práce: **31. března 2024**

JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
děkan

Doc. JUDr. František Vavera, Ph.D., LL.M.
vedoucí katedry

V Plzni dne 31. července 2023

Čestné prohlášení:

„Tímto čestně prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci zpracoval samostatně s použitím uvedených pramenů a literatury.“

V Plzni, dne 27.03.2024

David Šnajdr

Poděkování:

„Chtěl bych poděkovat doc. JUDr. Janu Chmelíkovi, Ph.D. za vedení a ochotu při psaní diplomové práce. Zároveň bych chtěl poděkovat mé rodině, přátelům a přítelkyni Gabče, kteří mě po celou dobu studia velmi podporovali.“

Obsah

Úvod.....	1
1. Vstup do problematiky hospodářské soutěže a hospodářské kriminality	2
1.1. Pojem hospodářské soutěže	2
1.2. Aspekty právní regulace hospodářské soutěže	3
1.3. Hospodářská kriminalita	6
2. Netrestněprávní aspekty hospodářské soutěže.....	11
2.1. Občanský zákoník.....	11
2.1.1. Generální klauzule nekalé soutěže	11
2.1.2. Znaky generální klauzule nekalé soutěže	12
2.1.3. Zvláštní skutkové podstaty nekalé soutěže.....	14
2.1.4. Ochrana proti nekalé soutěži.....	15
2.2. Zákon o ochraně hospodářské soutěže	16
2.2.1. Předmět úpravy a základní pojmy.....	16
2.2.2. Dohody narušující soutěž	17
2.2.3. Ostatní formy narušení hospodářské soutěže.....	20
2.2.4. Role a řízení u Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže	21
2.3. Zákon o náhradě škody v oblasti hospodářské soutěže	22
3. Historický vývoj trestněprávní úpravy hospodářské soutěže 23	
3.1. Trestní zákoník z roku 1852	23
3.2. Trestní zákon z roku 1950.....	25
3.3. Trestní zákon z roku 1961.....	27
4. Trestný čin porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže 29	

4.1.	Základní teze a objekt trestného činu	29
4.2.	Objektivní stránka trestného činu	30
4.2.1.	<i>Obecný úvod k objektivní stránce trestného činu .....</i>	<i>30</i>
4.2.2.	<i>Objektivní stránka skutkové podstaty související s nekalou soutěží</i> <i>31</i>	<i>31</i>
4.2.3.	<i>Objektivní stránka skutkové podstaty související s kartelovými</i> <i>dohodami</i>	<i>37</i>
4.2.4.	<i>Objektivní stránka skutkové podstaty související s veřejnými</i> <i>zakázkami</i>	<i>40</i>
4.2.5.	<i>Objektivní stránka trestného činu související s jinými právními</i> <i>předpisy dotýkajících se hospodářské soutěže .....</i>	<i>41</i>
4.3.	Subjekt	44
4.4.	Subjektivní stránka	45
4.5.	Kvalifikované skutkové podstaty	45
4.6.	Speciální důvod účinné lítosti.....	46
5.	Trestní odpovědnost právnických osob za porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže	49
5.1.	Obecné podmínky trestní odpovědnosti právnické osoby a jejich vztah k trestnému činu porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže.....	49
5.1.1.	<i>Obecné podmínky trestní odpovědnosti právnické osoby.....</i>	<i>49</i>
5.1.2.	<i>Vztah obecných podmínek trestní odpovědnosti právnických osob</i> <i>k trestnému činu porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže .....</i>	<i>50</i>
5.2.	Trestněprávní compliance.....	54
6.	Trestněprávní úprava hospodářské soutěže ve Spolkové republice Německo a její srovnání s českou právní úpravou	57

6.1. Hospodářská soutěž a její zakotvení v právním řádu Spolkové republiky Německo.....	57
6.2. Trestněprávní regulace hospodářské soutěže ve Spolkové republice Německo	58
6.2.1. Charakter trestněprávní regulace hospodářské soutěže.....	58
6.2.2. Trestněprávní úprava nekalosoutěžního jednání.....	59
6.2.3. Trestněprávní úprava kartelových dohod a pravidel zadávacího řízení	62
6.2.4. Ostatní trestněprávní aspekty	63
Závěr.....	64
Seznam použitých zkratk	67
Zdroje a prameny.....	68
Cizojazyčné resumé.....	73

Úvod

Hospodářská soutěž a její bezchybné fungování je základním kamenem každého státu s tržním hospodářstvím. To je zrcadleno i v základních právech a svobodách, a to zejména ve svobodě podnikání jakožto základu svobodné soutěže, při které se podnikatelské subjekty snaží pro sebe získat co největší prospěch, výhodu a zisk vůči svým konkurentům. Bezvadné fungování hospodářské soutěže je důležité nejen pro podnikatele samotné, ale i pro spotřebitele a ekonomiku daného státu, neboť pokud dojde k narušení těchto pravidel, může dojít ke zkreslení, zhoršení a deformaci stavu podnikatelského prostředí, z něhož plynou značné příjmy do státního rozpočtu a které tak ovlivňují stav národního hospodářství tohoto státu. Z tohoto důvodu je nezbytné, aby právní regulace stanovila jasná a přesná pravidla, která budou dostatečně hospodářskou soutěž chránit a která zároveň budou postihovat jednání, která mohou vést ke vzniku nerovnosti a nespravedlnosti na poli hospodářské soutěže a tím i k negativnímu vlivu na tržní prostředí.

Aby bylo možné se chránit proti tomuto protiprávnímu jednání, je nutné znát právní úpravu hospodářské soutěže, a to ve všech aspektech její regulace. Tím se také bude zabývat tato diplomová práce, jejímž hlavním cílem bude popsat, rozebrat a analyzovat příslušné právní předpisy, které spadají do oblasti právní úpravy hospodářské soutěže, a to ve vztahu k jejich vzájemným souvislostem s návazností na trestněprávní úpravu.

Tato diplomová práce bude rozdělena do 6 samostatných kapitol. V první kapitole se zaměříme na rozbor pojmu hospodářská soutěž, na důvody její ochrany a také na jednotlivé oblasti jejího výskytu v právní úpravě právního řádu České republiky. Zároveň se společně s tím podíváme na podobu a charakteristiku hospodářské kriminality, a to zejména na důvody jejího páčání, na charakterové znaky pachatelů těchto trestných činů a na používané metody vyšetřování a dokazování této kriminality.

Ve druhé kapitole se budeme zabývat netrestněprávními odvětvími hospodářské soutěže, a to zejména právní úpravou nekalé soutěže v občanském zákoníku a právní úpravou ochrany hospodářské soutěže v zákoně o ochraně hospodářské soutěže.

Ve třetí kapitole se budeme zabývat historickým vývojem trestněprávní úpravy související s hospodářskou soutěží, a to až do přijetí současného trestního

zákoníku, přičemž si ukážeme postupnou změnu přístupu k regulaci hospodářské soutěže na úrovni trestního práva.

Ve čtvrté kapitole budeme analyzovat současnou trestněprávní úpravu dotýkající se hospodářské soutěže. U ní se zaměříme na rozbor trestného činu porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže. Základem tohoto rozboru bude rozebrání jednotlivých znaků skutkové podstaty tohoto trestného činu a jeho souvztažnost na netrestněprávní úpravu hospodářské soutěže.

V páté kapitole se budeme soustředit na trestní odpovědnost právnických osob při porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže a na možnosti prevence uvnitř právnických osob a následné možnosti zproštění jejich trestní odpovědnosti.

V poslední kapitole budeme komparovat trestněprávní úpravu Spolkové republiky Německo s českou právní úpravou. Cílem bude porovnat základní teze obou právních úprav, zaměřit se na jejich odlišnosti a případně navrhnout, v jakých částech právní úpravy by se od sebe mohly inspirovat.

1. Vstup do problematiky hospodářské soutěže a hospodářské kriminality

1.1. Pojem hospodářské soutěže

V úvodní kapitole, která se dotýká základů hospodářské soutěže, se nejdříve musíme podívat na to, jaký význam má pojem hospodářské soutěže a na základě jakých dalších premis můžeme s tímto pojmem v dalších částech diplomové práce pracovat.

Zákonné vyjádření toho, co je přesně myšleno pod hospodářskou soutěží, v právní úpravě přímo nenajdeme, proto musíme hledat podstatu a znaky tohoto pojmu ve světle názorů různých autorů, kteří se problematikou hospodářské soutěže zabývají.

Za základní znak hospodářské soutěže jde považovat to, že se odehrává v systému tržního hospodářství, kde probíhá určitá míra regulace této oblasti ze strany státu, který stanovuje hranice toho, jak by soutěž v tržním hospodářství měla vypadat a jaké hranice by neměly být překračovány. Nedílnou součástí při tvorbě formulace právní regulace ze strany zákonodárce je tak jeho ekonomický názor na

to, jaká přísnost, resp. volnost by měla být nastavena, aby hospodářská soutěž fungovala co nejefektivněji a bez vážných problémů.¹

Dalším podstatným aspektem hospodářské soutěže je ten, že při ní dochází k určitému soupeření mezi jednotlivými subjekty na straně nabídky, čímž dochází k vytváření poptávky na straně spotřebitelů, kteří si mezi těmito subjekty vybírají a rozhodují se, který z nich nejlépe splňuje jejich požadavky. Hlavním cílem subjektů na straně nabídky je získání co největšího prospěchu a užitku ze své činnosti a být tím úspěšnější než ostatní konkurenti, kteří cílí na stejný či podobný okruh zákazníků jako oni.²

Po spojení těchto znaků můžeme pod pojmem hospodářská soutěž rozumět určité soupeření a konkurování si podnikatelských subjektů na trhu tržního hospodářství, kteří soupeří o stejné či podobné zákazníky, čímž se snaží na základě konkurenčního boje předstihnout své konkurenty a získat tak pro sebe co největší užitek ve formě největšího počtu objednávek či zakázek a dosáhnout tím největšího možného zisku či jiného prospěchu.

1.2. Aspekty právní regulace hospodářské soutěže

Pro toto soupeření a konkurování je potřeba adekvátní právní regulace, která bude brát zřetel na všechny úrovně a roviny hospodářské soutěže, pro které stanoví komplexně fungující pravidla. Tato právní regulace je roztržena na základě důvodu ochrany do dvou základních větví, a to na soukromoprávní a veřejnoprávní oblast právní úpravy hospodářské soutěže. V oblasti soukromoprávní je tato regulace spjata s úpravou nekalé soutěže dle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „OZ“). Hlavním smyslem a účelem této právní úpravy je ochrana konkrétních subjektů účastnících se soutěže, nikoliv ochrana celého systému hospodářské soutěže vůči jeho omezení.³ Samotný OZ pracuje a potvrzuje toto rozlišení v § 2972 OZ, kde rozlišuje mezi zneužitím soutěže na základě nekalé soutěže jako soukromoprávní částí právní úpravy hospodářské soutěže a omezením

---

¹ PELC, Vladimír. *Hospodářská soutěž*. Praha: Grada, 1995. ISBN 80-7169-124-0. s. 24-25.

² MUNKOVÁ, Jindřiška. In: KINDL, Jiří a kol. *Soutěžní právo*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-806-1. s. 3-4.

³ Toto souzní i s charakterem soukromoprávní úpravy OZ, která dle § 1 odst. 1 OZ upravuje vzájemná práva a povinnosti osob.

účasti jiných subjektů v hospodářské soutěži, jejichž právní úprava je obsažena ve veřejnoprávní části právní úpravy hospodářské soutěže.^{4 5}

Ve veřejnoprávní úpravě hospodářské soutěže je základním právním předpisem zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže) (dále jen „ZOHS“). Ten dopadá a reguluje ochranu hospodářské soutěže při fungování celého systému hospodářské soutěže. ZOHS tedy neřeší pouze individuální postavení jednotlivce jako právo soukromé, ale celkový dopad určitého jednání na podobu hospodářské soutěže v České republice. ZOHS v § 1 odst. 1 toto jednání podřazuje pod legislativní zkratku narušení. Pod tento pojem spadají i další pojmy a to omezení, vyloučení, jiné narušení a ohrožení. Zmíněnou odlišnost od úpravy OZ uvádí přímo i ZOHS, který v § 1 odst. 7 stanovuje, že ZOHS nedopadá na nekalou soutěž podle OZ.⁶

I přes tyto odlišnosti těchto dvou základních právních předpisů obou větví úpravy není vyloučeno, aby jedním jednáním došlo ke spáchání soukromoprávního i veřejnoprávního deliktu.⁷ O tom svědčí i to, že je umožněno vymoci si nároky z porušení veřejného práva i cestou soukromého práva, a to pomocí zákona č. 262/2017 Sb., o náhradě škody v oblasti hospodářské soutěže a o změně zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů (zákon o náhradě škody v oblasti hospodářské soutěže – dále jen „ZNŠHS“), a OZ, který dopadá na ostatní nároky, jež ZNŠHS neupravuje.⁸

Prostředky k ochraně hospodářské soutěže nám nabízí dále i další odvětví veřejného práva, a to trestní právo. U kterého, pokud dojde k porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže, je možné, aby vznikla kromě odpovědnosti občanskoprávní, resp. správněprávní i odpovědnost trestní. Současná právní úprava

---

⁴ Stejně rozlišení můžeme najít i v již neúčinném zákoně č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, kde bylo v § 42 rozlišováno mezi zneužitím soutěže prostřednictvím nekalé soutěže a nedovoleným omezováním soutěže.

⁵ VÝTISK, Michal. In: PETROV, Jan; VÝTISK, Michal a BERAN, Vladimír a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-747-7. s. 3138-3139.

⁶ RAUS, David a ORŠULOVÁ, Andrea. *Zákon o ochraně hospodářské soutěže. Komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7598-447-0. s. 1-36.

⁷ VÝTISK, Michal. In: PETROV, Jan; VÝTISK, Michal a BERAN, Vladimír a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-747-7. s. 3138-3139.

⁸ SZTEFEK, Martin a VALDHANS, Jiří In: KRAMARÍK, Roman; PETR, Michal; SVOBODA, Karel; SZTEFEK, Martin a VALDHANS, Jiří. *Zákon o náhradě škody v oblasti hospodářské soutěže Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. ISBN 978-80-7598-056-4. s. 1-9.

tuhle úpravu řeší zákonem č. 40/2009 Sb., trestní zákoník (dále jen „TZ“). Ten v § 248 upravuje trestný čin porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže. Tento trestný čin ve své skutkové podstatě odkazuje na právní úpravu nekalé soutěže dle OZ, úpravu ochrany hospodářské soutěže v ZOHS, ale i na další právní předpisy, kterých se hospodářská soutěž může dotýkat. Jedná se např. o zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek (dále jen „ZZVZ“) či zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu (dále jen „ZPKT“). Tento trestný čin formuluje 4 základní skutkové podstaty trestného činu, které řeší, v jakých případech je jednání natolik závažné, že pachatel bude trestně stíhán.⁹ U tohoto trestného činu můžeme vidět typické příklady blanketní dispozice, bez které by skutkové podstaty tohoto trestného činu nemohly být aplikovány.¹⁰

Vedle trestního práva hospodářská soutěž může být chráněna i právní úpravou práva Evropské unie. Na úrovni evropského práva je fungování soutěže upraveno v ustanoveních týkajících se vnitřního trhu Evropské unie, a to zejména ve dvou základních dokumentech Evropské unie, a to ve Smlouvě o fungování Evropské unie (dále jen „SFEU“) a Smlouvě o Evropské unii (dále jen „SEU“), jež dopadá pouze na ochranu proti omezením hospodářské soutěže celého vnitřního trhu Evropské unie jako součást soutěžní politiky EU. To znamená, že do této soutěžní politiky EU nespadá nekalá soutěž, ale jen možný dopad na celý vnitřní trh Evropské unie.¹¹ Zásadním rozdílem oproti porušení soutěžního práva ve vnitrostátní úpravě je ten, že soutěžní právo Evropské unie upravuje a k jeho porušení dochází pouze v případě, pokud dojde ke znatelnému ovlivnění celého vnitřního trhu Evropské unie, což zapříčiní negativní dopad na obchodování mezi členskými státy. Záležitosti porušení soutěžního práva Evropské unie spadá do kompetencí především Komise, která uděluje sankce či výjimky ze stanovených pravidel soutěžního práva EU. Kromě Komise při fungování soutěžního práva je nezbytná i spolupráce mezi členskými státy, a to jak navzájem, tak i v součinnosti

---

⁹ ŠÁMAL, Pavel. In: ŠÁMAL, Pavel; GRIVNA, Tomáš; BOHUSLAV, Lukáš; NOVOTNÝ, Oto; HERCZEG, Jiří a VANDUCHOVÁ, Marie. a kol. *Trestní právo hmotné*. 9. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022. ISBN 978-80-7598-764-8. s. 850-852.

¹⁰ Viz k blanketní dispozici JELÍNEK, Jiří. In: JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část*. 8. vydání. Praha: Leges, 2022. ISBN 978-80-7502-576-0. s. 66.

¹¹ I přesto, že v evropském právu není nekalá soutěž obsažena v úpravě soutěžního práva a soutěžní politiky EU, můžeme se setkat v legislativě EU s úpravou nekalé soutěže prostřednictvím zejména směrnic, které se některých aspektů nekalé soutěže dotýkají (např. směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 12. prosince 2006 o klamavé a srovnávací reklamě) - VÝTISK, Michal. In: PETROV, Jan; VÝTISK, Michal a BERAN, Vladimír a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-747-7. s. 3148-3149.

s Komisí. Pokud nedojde ke znatelnému ovlivnění vnitřního trhu Evropské unie, tak se řešení porušení soutěžně právních pravidel přenáší na jednotlivé členské státy v souladu s jejich vnitrostátní úpravou.¹²

1.3. Hospodářská kriminalita

Jak již bylo zmíněno v předchozí kapitole, tak i hospodářská soutěž může mít v případě protiprávního jednání kromě vzniku zejména občanskoprávní a správněprávní odpovědnosti i patřičné důsledky v rovině trestního práva, jehož role nastoupí v tom okamžiku, kdy v souladu se subsidiaritou trestní represe nepostačí postih jiným právním odvětvím. Související trestnou činnost s hospodářskou soutěží můžeme zařadit do specifické kategorie hospodářské kriminality.

Samotné definování pojmu hospodářské kriminality není jednoznačné. Z tohoto důvodu si musíme vymežit jeho jednotlivá hlediska. V úvodu je nutné říct, že pojem hospodářské kriminality je značně široký a nemusí se dotýkat pouze jednání trestněprávního, nýbrž by pod tento pojem půjde zařadit i jiné porušení právních norem, a to zejména těch v oblasti správního práva. V kontrastu s tímto širokým vymezením půjde postavit do komparace pojem hospodářské trestné činnosti, který je pojmem o poznání užším a dotýká se pouze trestných činů a trestné činnosti související s hospodářskou soustavou daného státu.¹³ Dále budeme pracovat i přes výše zmíněnou odlišnost pouze s pojmem hospodářská kriminalita, pod kterou budeme řadit pouze spáchání následně popsanych trestných činů.

K dalšímu pochopení významu pojem hospodářské kriminality je důležité si vymežit základní charakteristiky tohoto druhu kriminality. Základním znakem je to, že se jedná o trestněprávní jednání, které naplňuje skutkové podstaty trestných činů. Tyto trestné činy budou dopadat na hospodářskou soustavu, ekonomické vztahy a hospodářský pořádek daného státu, kdy jejich spáchání bude mít na ně značně negativní dopad a přispěje k jejich deformaci a popř. i k jiným nežádoucím účinkům.¹⁴

Společně s tímto znakem se musíme u hospodářské kriminality zmínit i o kriminalitě ekonomické a kriminalitě finanční. Kriminalitu ekonomickou můžeme

---

¹² SVOBODA, Pavel. *Úvod do evropského práva*. 6. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-752-1. s. 328-371.

¹³ CHMELÍK, Jan a BRUNA, Eduard. *Hospodářská a ekonomická trestná činnost*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2015. Eupress. ISBN 978-80-7408-109-5. s. 8.

¹⁴ CHMELÍK, Jan a BRUNA, Eduard. *Hospodářská a ekonomická trestná činnost*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2015. Eupress. ISBN 978-80-7408-109-5. s. 8-12.

považovat za určité synonymum k pojmu hospodářská kriminalita, neboť obsahuje a reguluje víceméně vztahy totožné jako kriminalita hospodářská, které jsou beze sporu ve velké míře vztahy ekonomickými či minimálně vztahy s určitým ekonomickým efektem. Oproti tomu kriminalita finanční se vyznačuje některými odlišnostmi a to mj. v oblasti její úpravy, neboť se pod ní podřazují převážné trestné činy, které souvisí např. s bankovním sektorem či s různými platebními instrumenty.¹⁵

Mezi další typické znaky hospodářské kriminality můžeme zařadit také určitou propracovanost a utajenost hospodářské kriminality, úmysl jako převažující typ zavinění u skutkových podstat hospodářských trestných činů, menší míru násilnosti při páchání této kriminality, vysokou výši způsobené škody, návaznost na právní úpravu jiných právních odvětví, mezinárodní přesah hospodářské kriminality, charakter nižší míry odsouzení této kriminality ze strany veřejnosti či náročnost při dokazování spáchání této trestné činnosti.¹⁶

Při dalším zkoumání pojmu hospodářská kriminalita se musíme podívat i na systematiku zvláštní části TZ. Jeho nejvíce skloňovanou částí pro hospodářskou kriminalitu je hlava VI zvláštní části TZ, která je nazvána jako hospodářské trestné činy. Pod tuhle hlavu jsou zařazeny 4 oddíly:

- trestné činy proti měně a platebním prostředkům,
- trestné činy daňové, poplatkové a devizové,¹⁷
- trestné činy proti závazným pravidlům tržní ekonomiky a oběhu zboží ve styku s cizinou,
- trestné činy proti průmyslovým právům a proti autorskému právu.

Kromě hlavy VI lze uvažovat i o jiných trestných činech, které by šlo zařadit do oblasti hospodářské kriminality. Jedná se zejména o trestné činy z hlavy V, tj. majetkových trestných činů (např. trestný čin podvodu dle § 209 TZ, trestný čin legalizace výnosů z trestné činnosti dle § 216 a § 217 TZ nebo trestný čin poškození věřitele dle § 222 TZ), ale i o další trestné činy z jiných na první pohled

---

¹⁵ CHMELÍK, Jan a BRUNA Eduard. *Hospodářská a ekonomická trestná činnost*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2015. Eupress. ISBN 978-80-7408-109-5. s. 13-18.

¹⁶ KUČHTA, Jan. In: VÁLKOVÁ, Helena; KUČHTA, Jan a HULMÁKOVÁ Jana a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-732-3. s. 373-374.

¹⁷ Pro tyto první dva oddíly by bylo lepší uvažovat spíše o zařazení do finanční kriminality s tím, že bychom neměli opomenout podobné znaky, které se mohou vyskytovat i u trestných činů čistě hospodářské kriminality.

nesouvisejících hlav TZ např. trestný čin poškození a ohrožení životního prostředí dle § 293 a § 294 TZ (hlava VIII – trestné činy proti životnímu prostředí) nebo skupina tzv. korupčních trestných činů jako jsou trestný čin přijetí úplatku dle § 331 TZ, trestný čin podplácení dle § 332 TZ nebo trestný čin nepřímého úplatkářství dle § 333 TZ (všechny tyto trestné činy obsažené v hlavě X – trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných).¹⁸

Dalším specifikem hospodářské kriminality je i charakteristika samotného pachatele hospodářské kriminality. U pachatele hospodářské kriminality často nenajdeme oproti pachatelům jiných trestných činů narušení jeho začlenění do společnosti, nýbrž se často jedná o osobu společenskou, se širokými kontakty, o osobu vzdělanou v dané problematice, a to často ve vysokém postavení (např. v pozici ředitele), která vyvíjí snahu získat svým jednáním co největší možný zisk, výhodu, prospěch nebo užitek, a to buď pro sebe nebo i pro právnickou osobu jejímž jménem často jedná. Z tohoto důvodu se s ohledem na charakteristické znaky se hospodářská kriminalita nazývá kriminalitou tzv. bílých límečků. Vedle těchto pachatelů můžeme u hospodářské kriminality najít i pachatele poněkud odlišné, které vidina velkého zisku či jiného prospěchu zejména vzhledem k jejich nezkušenosti a neznalosti zláká ke spáchání těchto trestných činů (do této skupiny lze zařadit i skupinu tzv. bílých koní).¹⁹

Zajímavým a atypickým znakem pachatelů hospodářské kriminality je i jejich vyšší věk při komparaci s jiným druhem kriminality.²⁰ Toto zjevně souvisí jednak se složitostí jednotlivých problematik souvisejících s hospodářskou kriminalitou, ale i již se zmíněným získáním vysokého postavení v určité organizační struktuře či vybudováním si dostatečného okruhu kontaktů. Toho pachatel dosáhne ve většině případů až ve středním či starším věku s postupným kariéřním postupem a jeho postupným získáváním nových zkušeností a znalostí o dané problematice.

Hospodářská kriminalita se také vyznačuje svou různorodostí podnětů k zahájení prověřování trestné činnosti a některými zvláštnostmi zajišťování stop a

---

¹⁸ SCHEINOST, Miroslav a ZOUBKOVÁ, Ivana. In: GRIVNA, Tomáš; SCHEINOST, Miroslav. a ZOUBKOVÁ, Ivana. *Kriminologie*. 5. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7598-554-5. s. 332-333.

¹⁹ SCHEINOST, Miroslav a ZOUBKOVÁ, Ivana. In: GRIVNA, Tomáš; SCHEINOST, Miroslav a ZOUBKOVÁ, Ivana. *Kriminologie*. 5. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7598-554-5. s. 339-340.

²⁰ SCHEINOST, Miroslav a ZOUBKOVÁ, Ivana. In: GRIVNA, Tomáš; SCHEINOST, Miroslav a ZOUBKOVÁ, Ivana. *Kriminologie*. 5. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7598-554-5. s. 339-340.

průběhu dokazování. Značná část těchto podnětů bude vycházet z trestních oznámení konkurenčních podnikatelů, kteří často budou v pozici poškozeného.^{21 22}

Další podněty mohou vzejít také z iniciativy různorodých kontrolních orgánů. Může jít o kontrolní orgány veřejné správy (např. podněty ze strany orgánů finanční kontroly, podněty ze strany České obchodní inspekce, podněty ze strany Nejvyššího kontrolního úřadu) či z kontroly kontrolních vnitřních orgánů nebo z podnětů vzešlých z auditních závěrů.²³

Dalším druhem podnětů jsou podněty občanů. Tyto podněty jsou často velice zkreslené či neúplné a neobsahují dostatek kvalitních a jasných důkazů o spáchání trestného činu. Tyto nedostatky pramení ze specifčnosti hospodářské kriminality, která je velice sofistikovaná a propracovaná a zároveň je navázána ve velké míře na složitou a specifickou právní problematiku jiných právních odvětví. Z tohoto důvodu je očividné, že pro běžného občana je složité poskytnout policii kompletní a úplný obraz o potenciálním spáchání trestného činu a předat tak dostatek relevantního důkazního materiálu a uvedení všech potřebných skutečností, které by postačily k prokázání spáchání trestného činu. K tomu je nutné dodat, že občané nedisponují takovými prostředky jako policie, což může být jeden z důvodů, proč neposkytnou dostatečně jasný obraz o spáchaném trestném činu. I přes tyto vyskytující nedostatky u tohoto druhu podnětů to neznamená, že by tyto podněty neměly žádnou váhu, a to s odkazem zejména na zásady oficiality a legality platící v trestním právu.²⁴

Opomenut u podnětů také nesmíme samostatnou operativně pátrací činnost policie, která svými vlastními prostředky, může zjistit páchaní hospodářské kriminality, na základě čehož dojde k zahájení trestního řízení.²⁵

Svoje specifika má hospodářská kriminalita i v oblasti dokazování. Při dokazování, resp. opatrování důkazu se zde objevuje velké množství listinných dokumentů a podkladů, ve kterých je obsaženo mnoho informací, které dosvědčují nebo alespoň napovídají o spáchání trestného činu. Jedná se o různé fakturace,

---

²¹ Vyšetřující orgány by si u těchto ohlašovatelů trestného činu měly být vědomy jejich konkurenčního postavení a možné snaze poškodit jiného konkurenta na trhu.

²² CHMELÍK, Jan a BRUNA Eduard. *Hospodářská a ekonomická trestná činnost*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2015. Eupress. ISBN 978-80-7408-109-5. s. 21.

²³ CHMELÍK, Jan a BRUNA Eduard. *Hospodářská a ekonomická trestná činnost*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2015. Eupress. ISBN 978-80-7408-109-5. s. 21-23.

²⁴ CHMELÍK, Jan a BRUNA Eduard. *Hospodářská a ekonomická trestná činnost*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2015. Eupress. ISBN 978-80-7408-109-5. s. 23.

²⁵ CHMELÍK, Jan a BRUNA Eduard. *Hospodářská a ekonomická trestná činnost*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2015. Eupress. ISBN 978-80-7408-109-5. s. 23.

zápisy z jednání statutárních či nejvyšších orgánů právnických osob, různé výpisy z jednotlivých evidencí (např. z obchodního rejstříku), které mohou obsahovat informace např. o různých nelegálních obchodech či jiných nelegálních praktikách. Úplný obraz lze učinit o těchto listinách pouze ve spojitosti s ostatními důkazy, které společně s listinnými důkazy poskytnou komplexní zhodnocení konkrétního skutku. Samotné důkazy mohou být obsaženy kromě listin ve fyzické podobě i na různých nosičích elektronických informací (např. CD-ROM, flash disky).²⁶

U hospodářské kriminality je kladen také velký důraz i na profesionalitu a vzdělanost orgánů činných v trestním řízení, které se touto problematikou zabývají. Při opatrování důkazů je důležité, aby orgány činné v trestním řízení postupovaly efektivně a dostatečně rychle, neboť pachatelé hospodářské kriminality se dokážou rychle přizpůsobit a dokážou svoji trestnou činnost rychle zamaskovat či alespoň jednotlivé kroky dostatečně znepréhlednit. Proto musí policejní orgán jednat s co nejmenším časovým odstupem, aby bylo možné, co nejlépe prokázat trestnou činnost pachatelů (např. z důvodu obtížnosti dohledání všech finančních transakcí). Proto by také měla být co nejdřív vymezena, připravena a propracována vyšetřovací verze pro následné vyšetřování (např. určení konkrétního pachatele, otázka naplnění skutkové podstaty, výše spáchané škody).²⁷

Svojí velkou roli hrají také znalecké posudky a případná odborná vyjádření, jež umožňují lepší porozumění některým důkazům, u nichž je vyžadována nějaká odborná znalost či kvalifikace. U znaleckých posudků dochází často k situacím, kdy existuje znalecký posudek vytvořený na základě podnětu policejního orgánu a znalecký posudek z podnětu obviněného či jeho obhajoby. Pro tyto dva posudky je charakteristické, že jsou často ve značném rozporu, a proto se můžeme setkat i s výpověďmi těchto znalců, popř. s novým, resp. revizním posudkem, který si soud nechá udělat jiným znalcem, popř. znaleckým ústavem. Tento revizní posudek by měl zhodnotit předchozí znalecké posudky a poskytnout případně další třetí názor na zkoumanou otázku.²⁸

Specifický postup musí být zvolen také např. i při výsleších obviněných a svědků. Příprava i následné vedení výslechu obviněných musí být koncipováno

---

²⁶ CHMELÍK, Jan.; HÁJEK, Pavel a NEČAS, Stanislav. *Úvod do hospodářské kriminality*. Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). Plzeň: Aleš Čeněk, 2005. ISBN 80-86898-13-x. s. 73-75.

²⁷ CHMELÍK, Jan.; HÁJEK, Pavel a NEČAS, Stanislav. *Úvod do hospodářské kriminality*. Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). Plzeň: Aleš Čeněk, 2005. ISBN 80-86898-13-x. s. 75-79.

²⁸ CHMELÍK, Jan.; HÁJEK, Pavel a NEČAS, Stanislav. *Úvod do hospodářské kriminality*. Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). Plzeň: Aleš Čeněk, 2005. ISBN 80-86898-13-x. s. 80-81.

s přihlédnutím k často vysoké úrovni znalosti obviněných, kteří mají možnost získat pro svoji obhajobu nejlepší a nejprofesionálnější advokátní kanceláře, jež se zaměřují právě na problematiku hospodářské kriminality. Z tohoto důvodu je nezbytné detailně připravit i taktiku jejich výslechu.²⁹

Svá specifika mají i výslechy svědků, které často vykazují značné nedostatky, a to hlavně nedostatečnou detailnost či ne vždy stoprocentní pravdivost a preciznost. Faktorů, které mohou hrát na pravdivost a kvalitu výslechů svědků roli, je nespočet. Může se jednat např. o strach z pomsty od obviněných či vztah loajality vůči obviněnému (např. svědek v postavení zaměstnance nebo osoby blízké).³⁰

Závěry a teze z této kapitoly půjdou přiměřeně aplikovat na následující kapitoly, jež se budou dotýkat trestného činu porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže.

2. Netrestněprávní aspekty hospodářské soutěže

2.1. Občanský zákoník

2.1.1. Generální klauzule nekalé soutěže

Ve třetí kapitole diplomové práce se zaměříme na konkrétní netrestněprávní aspekty hospodářské soutěže, a to kvůli páté kapitole, která se bude věnovat trestnému činu porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže. V úvodu začneme regulací soukromoprávní dle OZ, jež dopadá na ty formy jednání, které se týkají případů zneužití soutěže, tj. těch, které mají svůj vliv ve sféře konkrétních subjektů účastnících se hospodářské soutěže.

Při charakterizování právní úpravy nekalé soutěže nám o její povaze a smyslu napoví již její začlenění do systematiky OZ. Její úprava spadá do části čtvrté – relativní majetková práva, hlavy III této části – závazky z deliktů, do dílu druhého této hlavy – zneužití a omezení soutěže, resp. oddílu druhého – nekalá soutěž. Začlenění do deliktní části relativních majetkových práv OZ nám ukazuje to, že nebude tato právní úprava řešit to, co je dovolené, nýbrž to, v jakém případě je toto chování nežádoucí a v rozporu s korektním soutěžním chováním.

---

²⁹ CHMELÍK, Jan; HÁJEK, Pavel a NEČAS, Stanislav. *Úvod do hospodářské kriminality*. Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). Plzeň: Aleš Čeněk, 2005. ISBN 80-86898-13-x. s. 79.

³⁰ CHMELÍK, Jan; HÁJEK, Pavel a NEČAS, Stanislav. *Úvod do hospodářské kriminality*. Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). Plzeň: Aleš Čeněk, 2005. ISBN 80-86898-13-x. s. 79.

Samotným základem pro určení toho, co je považováno za nekalosoutěžní jednání, je tzv. generální klauzule nekalé soutěže, která je vymezena v § 2976 odst. 1 OZ následovně: „*Kdo se dostane v hospodářském styku do rozporu s dobrými mravy soutěže jednáním způsobilým přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo zákazníkům, dopustí se nekalé soutěže. Nekalá soutěž se zakazuje.*“ Generální klauzule nám určuje, jaké znaky musí být obecně naplněny k tomu, aby dané jednání bylo označeno za nekalosoutěžní a tím i za nedovolené. Vedle generální klauzule nalezneme v OZ i konkrétní a typizované druhy zvláštních skutkových podstat nekalosoutěžních jednání, které upravují nejčastěji se objevující nekalosoutěžní jednání.³¹

2.1.2. Znaky generální klauzule nekalé soutěže

Prvním znakem generální klauzule nekalé soutěže je to, kdo se tohoto nekalosoutěžního jednání může dopustit. Tento subjekt musí být nadán právní osobností a vzhledem k zařazení do skupiny deliktů i odpovědnost deliktní. Může se tedy jednat jak o osobu fyzickou či právnickou, pokud splní tyto předpoklady. Její postavení se nebude nutně vázat na postavení subjektu jako podnikatele, nýbrž se může jednat i o osobu jinou, která může a má schopnost jednat nekalým způsobem a dopustit se tím nekalosoutěžního jednání.³²

Dalším znakem je učinění konkrétního právního jednání, jímž bude naplněna skutková podstata generální klauzule nekalé soutěže, neboť pokud by nebyla vůle k tomu tomuto jednání projevena navenek, tak toto jednání nemůže mít žádný nepříznivý následek a nemůže být považováno za nekalosoutěžní. Toto jednání může být učiněno ve formě jak konání, tak opomenutí.³³ Z hlediska zavinění platí, že u deliktu nekalé soutěže může být tento delikt spáchán oběma druhy zavinění, tj. úmyslně i nedbalostně, popř. i bez zavinění.³⁴

Dalším znakem je to, že se musí jednat o jednání v hospodářském styku. U tohoto znaku je hned na začátku důležité říct, že se jedná o jednání v hospodářském styku, nikoliv o jednání v hospodářské soutěži. Hospodářský styk můžeme

---

³¹ VÝTISK, Michal. In: PETROV, Jan; VÝTISK, Michal a BERAN, Vladimír a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-747-7. s. 3144-3145.

³² VÝTISK, Michal. In: PETROV, Jan; VÝTISK, Michal a BERAN, Vladimír a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-747-7. s. 3145-3146.

³³ VÝTISK, Michal. In: PETROV, Jan; VÝTISK, Michal a BERAN, Vladimír a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-747-7. s. 3145.

³⁴ PATEK, Daniel. *Právo proti nekalé soutěži*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020. ISBN 978-80-7552-880-3. s. 103.

považovat za pojem značně širší než pojem hospodářské soutěže. Jedná se o pojem, který se týká následků a dopadů všech činností, jejichž cílem a účelem je dosažení určitého hospodářského prospěchu. Nemusí to tedy znamenat, že se jedná čistě jen o činnost související se soutěžní (podnikatelskou) činností v pravém slova smyslu, ale může se jednat jen o činnost, jejímž účelem má být hlavně dosažení hospodářského prospěchu bez ohledu na povahu této činnosti.³⁵

Dalším znakem, který spadá pod generální klauzuli, je znak potencionálnosti způsobení újmy jiným soutěžitelům či zákazníkům. U zákazníků se vychází ze zohlednění průměrného zákazníka, resp. tzv. průměrného spotřebitele. Ten by měl být běžným spotřebitelem na daném trhu s průměrným povědomím, znalostmi nebo s určitou úrovní opatrnosti. Určení průměrného spotřebitele náleží v každém jednotlivém případě soudu, který se s danou otázkou jakožto otázkou právní musí náležitě vypořádat a určit tak to, kdo v každém individuálním případě je tím oním průměrným spotřebitelem.³⁶

Dalším kritériem k posouzení je dále i to, jestli konkrétní jednání a chování není dovolené a je běžnou součástí soutěžního a konkurenčního boje mezi soutěžiteli.³⁷ Vedle dovolenosti toho jednání se musí zvážit i míra zásahu do podoby soutěže, neboť újma bagatelního charakteru nebude disponovat schopností ovlivnit negativně podobu soutěže.³⁸

Posledním znakem generální klauzule je rozpor s dobrými mravy soutěže. Tento pojem je neurčitým právním pojmem, který by měl určitým způsobem nastavovat a korigovat chování soutěže z hlediska míry poctivosti a kvality soutěžního chování. Neurčitost tohoto pojmu by měla soudu poskytovat široký prostor pro úvahu, jestli je dané chování v souladu s dobrými mravy soutěže či nikoliv. Oproti tomu tato neurčitost může mít negativní vliv na soutěžitele, kteří z důvodu tohoto neohraničeného pojmu neví, jaké soutěžní chování je povolené a jaké je považováno za nekalé. Určitým vodítkem mohou být typizované zvláštní skutkové podstaty nekalé soutěže, ve kterých jsou uvedeny konkrétní a nejčastěji se vyskytující druhy nekalosoutěžního jednání. I přes případné negativum je

---

³⁵ VÝTISK, Michal. In: PETROV, Jan; VÝTISK, Michal a BERAN, Vladimír a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-747-7. s. 3146.

³⁶ VÝTISK, Michal. In: PETROV, Jan; VÝTISK, Michal a BERAN, Vladimír a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-747-7. s. 3147.

³⁷ PATĚK, Daniel. *Právo proti nekalé soutěži*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020. ISBN 978-80-7552-880-3. s. 113-115.

³⁸ PATĚK, Daniel. *Právo proti nekalé soutěži*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020. ISBN 978-80-7552-880-3. s. 120-122.

vzhledem k rychlosti vývoje trhu a nových metod soutěže tento znak velmi podstatný. Soudy mohou tak reagovat velmi flexibilně a nevzniká potřeba časté novelizace v zákonodárném procesu. Tento znak nemůžeme ztotožňovat se zásadou obecných dobrých mravů. Dobré mravy soutěže mohou být vnímány jakožto určité základní principy poctivosti soutěže jako značně specifického prostředí vyznačujícího se určitou dravostí a soutěživostí a není ho tedy možné komparovat s běžným prostředím, ve kterém značný význam hrají obecné dobré mravy jakožto jedna ze základních zásad OZ.³⁹

V souvislosti s širokou možností aplikace tohoto znaku soudy vytvořily i tzv. soudcovské skutkové podstaty. Těmi rozhodly, že konkrétní typy jednání jsou v rozporu s dobrými mravy soutěže⁴⁰ a budou tím považovány za nekalosoutěžní.⁴¹

2.1.3. Zvláštní skutkové podstaty nekalé soutěže

Vedle generální klauzule nekalé soutěže v OZ v § 2976 odst. 2 figurují i zvláštní skutkové podstaty nekalé soutěže. Ty dopadají na nejčastěji se vyskytující případy nekalosoutěžního chování. Tyto zvláštní skutkové podstaty v sobě obsahují a musí naplnit vedle svých specifických znaků i znaky generální klauzule nekalé soutěže. Nejsou tedy oddělenými skutkovými podstatami nekalé soutěže, které by vylučovaly použití generální klauzule nekalé soutěže. V případě, že by příslušné nekalosoutěžní jednání nebylo podřazené pod jednu z těchto skutkových podstat, tak se použije generální klauzule nekalé soutěže, jež má pomocnou subsidiární roli.⁴²

Vymezení těchto zvláštních skutkových podstat nekalé soutěže formuluje OZ následovně:

(2) Nekalou soutěží podle odstavce 1 je zejména:

- a) klamavá reklama,*
- b) klamavé označování zboží a služeb,*
- c) vyvolání nebezpečí záměny,*
- d) parazitování na pověsti závodu, výrobku či služeb jiného soutěžitele,*

---

³⁹ PATĚK, Daniel. *Právo proti nekalé soutěži*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020. ISBN 978-80-7552-880-3. s. 125-144.

⁴⁰ Např. Nezveřejňování obchodních závěrek obchodními korporacemi – Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 24. 10. 2012 sp. zn. 3 Cmo 162/2012-30.

⁴¹ VÝTISK, Michal. In: PETROV, Jan; VÝTISK, Michal a BERAN, Vladimír a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-747-7. s. 3147.

⁴² VÝTISK, Michal. In: PETROV, Jan; VÝTISK, Michal a BERAN, Vladimír a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-747-7. s. 3145.

- e) *podplácení,*
- f) *zlehčování,*
- g) *srovnávací reklama, pokud není dovolena jako přípustná,*
- h) *porušení obchodního tajemství,*
- i) *dotěrné obtěžování a*
- j) *ohrožení zdraví a životního prostředí.*

U tohoto odstavce si můžeme všimnout demonstrativního výčtu těchto zvláštních skutkových podstat nekalé soutěže, což nám podtrhuje i důležitost generální klauzule, pod kterou půjdou podřadit i jiná jednání, která naplní všechny její znaky. Znaky jednotlivých zvláštních skutkových podstat nekalé soutěže najdeme v § 2977 a násl. OZ.

2.1.4. Ochrana proti nekalé soutěži

Pokud dojde k naplnění jedné ze skutkových podstat nekalé soutěže vznikají osobě, jejíž právo bylo ohroženo nebo narušeno, různé možnosti, jak se proti tomuto nekalosoutěžnímu jednání bránit.

V první řadě má tato osoba možnost se domoci dvou nároku, jejímž cílem je to, aby se páchání nekalosoutěžního jednání rušitel zdržel, resp. nebo pokud již došlo k nekalosoutěžnímu jednání, tak aby tento závadný stav odstranil. Vedle těchto kroků, jejímž smyslem je zamezit, resp. odstranit, páchání nekalosoutěžního deliktu, má dotčená osoba možnost uplatňovat i další nároky. Pod tyto nároky spadá v souladu s § 2988 OZ požadování přiměřeného zadostiučinění, náhrady škody nebo vydání bezdůvodného obohacení. U jednotlivých nároků se bude postupovat v souladu s právní úpravou OZ, která obsahuje ustanovení, jež se dotýkají uplatňování těchto nároků, a to s přihlédnutím k charakteru právní úpravy nekalé soutěže.⁴³

Občanský zákoník umožňuje uplatnění těchto nároků nejen v případě nekalosoutěžního jednání (sféra soukromoprávní), ale i v případě nedovoleného omezení soutěže (obsaženého ve veřejnoprávní úpravě soutěžního práva). Vedle OZ najdeme i speciální právní úpravu ZNŠHS, v níž je obsažena právní úprava náhrady škody u dvou typů omezení (narušení) hospodářské soutěže, a to kartelových dohod a zneužití dominantního postavení soutěžitele. V ostatních případech náhrady

---

⁴³ VÝTISK, Michal. In: PETROV, Jan; VÝTISK, Michal a BERAN, Vladimír a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-747-7. s. 3176-3180.

škody půjde postupovat podle OZ, a to na základě povinnosti náhrady škody v důsledku porušení zákonné povinnosti obsažené v § 2910 OZ, ke kterému došlo omezením hospodářské soutěže.⁴⁴

2.2. Zákon o ochraně hospodářské soutěže

2.2.1. Předmět úpravy a základní pojmy

V další kapitole se budeme zabírat úpravou veřejnoprávní části právní úpravy hospodářské soutěže obsažené v ZOHS, jež řeší oproti OZ v souladu § 1 odst. 1 ZOHS otázku ochrany fungování celého systému hospodářské soutěže⁴⁵ proti takovému jednání, které by mohlo hospodářskou soutěž vyloučit, omezit, narušit nebo ohrozit. Pro všechna tato jednání je použita legislativní zkratka narušení,⁴⁶ s nímž také budeme v této kapitole dále pracovat.

Pod narušení ZOHS jsou podřazeny v § 1 odst. 1 ZOHS tyto čtyři formy narušení:

- dohody soutěžitelů,
- zneužití dominantního postavení soutěžitele,
- spojení soutěžitelů,
- narušení orgány státní správy při výkonu státní správy, orgány územní samosprávy při výkonu samosprávy a při přeneseném výkonu státní správy a orgány zájmové samosprávy při přeneseném výkonu státní správy.⁴⁷

Vedle těchto vyjmenovaných narušení je v ZOHS uveden v § 1 odst. 2 odkaz i na evropské právní předpisy, a to zejména na čl. 101 a 102 SFEU, které se týkají zakázaných dohod narušujících hospodářskou soutěž a zneužití dominantního postavení soutěžitele na úrovni vnitřního trhu Evropské unie. Toto propojení s evropskou úpravu nám ukazuje již výše zmíněný charakter provázanosti a aplikovatelnosti evropského soutěžního práva na území České republiky. Aplikace těchto článků českým Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „Úřad“)

---

⁴⁴ PIPKOVÁ, Joanna Petra. In: PETROV, Jan; VÝTISK, Michal a BERAN, Vladimír a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-747-7. s. 3182-3183.

⁴⁵ Aplikace právní úpravy nekalé soutěže z OZ je vyloučena (§ 1 odst. 7 ZOHS).

⁴⁶ Dochází k použití jiného pojmu než v OZ, kde je zastřešujícím termínem pojem omezení, jež je v ZOHS uveden jako jedna z vymezených forem toho, jak je možné hospodářskou soutěž narušit.

⁴⁷ RAUS, David a ORŠULOVÁ Andrea. *Zákon o ochraně hospodářské soutěže. Komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7958-447-0. s. 1-12.

přijde do úvahy, pokud se bude jednat o soutěž přeshraniční, resp. s evropským prvkem, a zároveň nebude případ spadat do pravomoci Komise jakožto hlavního orgánu pro soutěžní delikty EU.⁴⁸

Na všechny tyto soutěžní delikty se bude vztahovat definice soutěžitele v souladu s definicí v § 2 odst. 1 ZOHS: „*Soutěžiteli podle tohoto zákona se rozumí fyzické a právnické osoby, jejich sdružení, sdružení těchto sdružení a jiné formy seskupování, a to i v případě, že tato sdružení a seskupení nejsou právními osobami, pokud se účastní hospodářské soutěže nebo ji mohou svou činností ovlivňovat, i když nejsou podnikateli.*“ U této definice si můžeme povšimnout toho, že budou považovány za soutěžitele nejen běžní soutěžitelé z podnikatelského prostředí, ale budou to i soutěžitelé, kteří musí splnit podmínku účasti v hospodářské soutěži nebo alespoň možnosti svou činností ovlivnit hospodářskou soutěž. Částečnou výjimku z tohoto pravidla nalezneme v § 1 odst. 3 ZOHS, kdy aplikace ZOHS nebude přicházet do úvahy u soutěžitelů obecného hospodářského významu. U tohoto typu soutěžitelů se nejedná o úplně vynětí z aplikace ZOHS, ale jedná se o takové neaplikování právní úpravy ZOHS, která by jinak zamezila možnosti poskytovat a naplňovat roli soutěžitele obecného hospodářského významu. Obecně jde považovat za soutěžitele obecného hospodářského zájmu takového soutěžitele, u kterého má stát zájem, aby nějaká služba či dodávání určitého zboží fungovalo nějakým způsobem a v nějaké kvalitě, kterou stát potřebuje, a proto se na něj neaplikují obecná soutěžní pravidla.⁴⁹

2.2.2. Dohody narušující soutěž

V další kapitole si rozebereme první typ narušení, a to narušení na základě dohod narušujících soutěž, které jsou také známy pod označením kartelové dohody. Tomuto typu narušení se budeme věnovat nejdetailněji, a to vzhledem k formulaci skutkové podstaty později probíranému trestnému činu porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže.

K těmto dohodám může docházet na všech úrovních trhu mezi různými soutěžiteli. Základním rozdělením těchto dohod je rozdělení na dohody mezi

---

⁴⁸ RAUS, David a ORŠULOVÁ Andrea. *Zákon o ochraně hospodářské soutěže. Komentář. 2. vydání.* Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7958-447-0. s. 25-26.

⁴⁹ RAUS, David a ORŠULOVÁ Andrea. *Zákon o ochraně hospodářské soutěže. Komentář. 2. vydání.* Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7958-447-0. s. 25-29.

soutěžiteli na stejné úrovni trhu (tzv. horizontální dohody),⁵⁰ a mezi soutěžiteli na různé úrovni trhu (tzv. vertikální dohody trhu).⁵¹

V rámci tohoto rozdělení jsou dohody narušující soutěž zařazeny dle do § 3 odst. 1 ZOHS do následujících kategorií:

- dohody mezi soutěžiteli,
- rozhodnutí jejich sdružení,
- jednání soutěžitelů ve vzájemné shodě.

Tyto tři typy soutěžních deliktů jsou obsaženy v tzv. generální klauzuli v § 3 odst. 1 ZOHS, jejíž naplnění je nezbytné k tomu, aby alespoň jeden typ těchto dohod mohl být označen za zakázané narušení.

Dohody mezi soutěžiteli⁵² představují konkrétní utajenou dohodu mezi soutěžiteli, jejímž cílem a smyslem by měl být nějaký ekonomický benefit pro soutěžitele, kteří se této dohody účastní. Výsledkem jednání soutěžitelů je patřičná dohoda o narušení hospodářské soutěže, která bude schopná ovlivnit relevantní trh. Pro tyto dohody není stanovena žádná předepsána forma, ve které by tato dohoda měla být obsažena, což přináší možnost sankciovat i dohody pouze ústní, u kterých bude ale samozřejmě snížena možnost jejich prokázání.

Od dohod mezi soutěžiteli se odlišuje rozhodnutí sdružení soutěžitelů, ve kterém se sdružují soutěžitelé jednoho konkrétního odvětví. V tomto sdružení platí, že výkonné orgány, které reprezentují a řídí toto sdružení, nesmí členům tohoto sdružení určovat otázky dalšího chování na trhu, pokud by tím došlo k narušení hospodářské soutěže (např. na základě rozhodnutí výkonného orgánu o jednotné ceně zboží). U tohoto rozhodnutí je důležité, aby se skutečně jednalo o rozhodnutí sdružení (resp. orgánu sdružení) a ne pouze o rozhodnutí několika členů tohoto sdružení. Při zohlednění, jestli se jedná o rozhodnutí sdružení, nehraje roli závaznost tohoto rozhodnutí (může se jednat i o doporučení) ani otázka existence možnosti udělení sankce členům sdružení za nerespektování a neřízení se tímto rozhodnutím sdružení. Podstatným je hlavně to, jestli dané rozhodnutí lze považovat za rozhodnutí sdružení jako celku, jež je mířené a zacílené na členy

---

⁵⁰ § 5 odst. 1 ZOHS: „Dohody soutěžitelů, kteří působí na stejné úrovni trhu zboží, jsou horizontálními dohodami.“

⁵¹ § 5 odst. 2 ZOHS – Dohody soutěžitelů, kteří působí na různých úrovních trhu zboží, jsou vertikálními dohodami.

⁵² Také označovány jako dohody v užším slova smyslu.

sdružení, na které vzhledem členství v tomto sdružení je tvořen tlak na dodržení tohoto rozhodnutí výkonného orgánu sdružení.

Třetím typem je jednání soutěžitelů ve shodě. To se částečně blíží dohodám mezi soutěžiteli. Nedosahuje ale takové formy konsensu mezi soutěžiteli a nelze ho považovat za dohodu v užším slova smyslu, nýbrž dochází k informační výměně mezi soutěžiteli a na to navazující koordinaci soutěžního chování. Kooperující soutěžitelé předpokládají, že se ostatní soutěžitelé tomu přizpůsobí své chování a ovlivní tím např. cenovou hladinu prodávaného zboží. Cílem je tedy to, aby se soutěžitelé díky této spolupráci vyvarovali možným rizikům soutěže a společně tím ustálili ve vzájemné shodě své soutěžní chování na relevantním trhu, čímž naruší nebo mohou alespoň narušit hospodářskou soutěž.

Vedle naplnění jednoho typů z těchto dohod narušující soutěž musí být naplněny i další podmínky vyjádřené v generální klauzuli. Mezi ně patří podmínka, aby cílem nebo výsledkem těchto dohod bylo narušení hospodářské soutěže. U této podmínky se nemusí jednat pouze o konkrétní a faktické narušení hospodářské soutěže, ale postačí, aby existovala alespoň určitá potencialita, že k takovému narušení může dojít.

Poslední podmínkou generální klauzule je, že zákaz dohod narušujících soutěž se nevztahuje a nebude se aplikovat na dohody zanedbatelného bagatelního významu.⁵³

Vedle generální klauzule je v § 3 odst. 2 ZOHS obsažen demonstrativní výčet nejčastěji se vyskytujících možností dohod narušujících soutěž.⁵⁴ Mezi tyto dohody patří následující dohody:

- *„Dohody, jejichž cílem nebo výsledkem je narušení hospodářské soutěže proto, že obsahují ujednání o:*
  - *přímém nebo nepřímém určení cen, popřípadě o jiných obchodních podmínkách,*
  - *omezení nebo kontrole výroby, odbytu, výzkumu a vývoje nebo investic,*
  - *rozdělení trhu nebo nákupních zdrojů, tom, že uzavření smlouvy bude vázáno na přijetí dalšího plnění, které věcně ani podle obchodních*

---

⁵³ RAUS, David a ORŠULOVÁ Andrea. *Zákon o ochraně hospodářské soutěže. Komentář. 2. vydání.* Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7958-447-0. s. 71-102.

⁵⁴ RAUS, David a ORŠULOVÁ Andrea. *Zákon o ochraně hospodářské soutěže. Komentář. 2. vydání.* Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7958-447-0. s. 103.

zvyklostí a zásad poctivého obchodního styku s předmětem smlouvy nesouvisí,

- *uplatnění rozdílných podmínek vůči jednotlivým soutěžitelům při shodném nebo srovnatelném plnění, jimiž jsou někteří soutěžitelé v hospodářské soutěži znevýhodněni,*
- *tom, že účastníci dohody nebudou obchodovat či jinak hospodářsky spolupracovat se soutěžiteli, kteří nejsou účastníky dohody, anebo jim budou jinak působit újmu (skupinový bojkot).“*

2.2.3. Ostatní formy narušení hospodářské soutěže

V této kapitole se zaměříme na další případy možného narušení dle ZOHS. Jako první začneme s narušením na základě zneužití dominantního postavení soutěžitele. U tohoto typu narušení hospodářské soutěže musíme pracovat se dvěma podmínkami. První podmínkou je dosažení dominantního postavení v souladu s § 10 odst. 1 ZOHS. Dominantní postavení představuje takovou pozici soutěžitele, popř. více soutěžitelů, na základě, které je považován za velmi silného hráče a soutěžitele na relevantním trhu a jeho tržní síla a pozice na trhu je na tolik silná, že je schopen jednat bez ohledu a návaznosti na chování jiných soutěžitelů a spotřebitelů. Postavení dominantního soutěžitele se stanovuje na základě § 10 odst. 2 a odst. 3 ZOHS. V § 10 odst. 2 ZOHS najdeme řadu ukazatelů, podle kterých se posuzuje a určuje tržní síla (např. dle tržního podílu, finanční síly či možnosti vstupu na trh). V návaznosti na tyto ukazatele, které pomáhají stanovit tržní sílu, je v § 10 odst. 3 ZOHS stanovena vyvratitelná právní domněnka, že hranice pro určení soutěžitele v dominantním postavení je stanovena na 40 % tržního podílu. Platí tedy vyvratitelná domněnka, že pokud na základě výše zmíněných ukazatelů není vyvráceno, že soutěžitel je v dominantním postavení, tak pokud nedosahuje 40 % tržního podílu, tak v pozici soutěžitele v dominantním postavení není.

K naplnění skutkové podstaty toho typu narušení je podstatná existence ještě druhé podmínky, což je zneužití existence tohoto dominantního postavení, neboť samotná existence dominantního postavení protiprávní není. K narušení soutěže dojde až tehdy, pokud soutěžitel bude jednat takovým způsobem, že vzhledem ke své dominanci ovlivní podobu soutěže na relevantním trhu. V § 11 odst. 1 ZOHS máme obsažen demonstrativní výčet situací, kterými se lze dopustit zneužití

dominantního postavení soutěžitele (např. vynucování nepřiměřených podmínek ve smlouvách s jinými účastníky trhu).⁵⁵

Vedle zákazu zneužití dominantního postavení soutěžitele musíme do kontrastu postavit další typ narušení, které může mít vliv na podobu a fungování soutěže, jímž je spojení soutěžitelů. Spojení soutěžitelů se vyznačuje zvláštností, že se nejedná o zákaz určitého protisoutěžního jednání, nýbrž se jedná o situaci fúze dvou či více soutěžitelů. U tohoto spojování Úřad posuzuje jeho vliv na další podobu soutěže. Řízení ohledně spojování soutěžitelů nepodléhá veškerým soutěžitelům aktivním na trhu, ale jenom těm, kteří splňují výši obrátu uvedeného v § 13 ZOHS. Cílem tohoto řízení o spojení je kontrola ze strany Úřadu před možným rizikovým spojením s ohledem na hospodářskou soutěž.⁵⁶

Poslední typ narušení dopadá na orgány veřejné moci, kteří nesmí v souladu s § 19a odst. 1 ZOHS bez ospravedlnitelných důvodů narušit hospodářskou soutěž.⁵⁷ Tohoto narušení se můžou dopustit jakýmkoliv způsobem. V § 19a odst. 2 ZOHS jsou uvedeny nejčastější případy tohoto narušení. Patří mezi ně:

- zvýhodnění určitého soutěžitele,
- vyloučení určitého soutěžitele nebo skupiny soutěžitelů z hospodářské soutěže,
- vyloučení soutěže na relevantním trhu.

U tohoto narušení se jedná o speciální či zvláštní případy, které se týkají orgánů veřejné správy v okamžiku vystupování v soutěži z pozice svého postavení orgánu veřejné správy. Pokud by orgán veřejné správy vystupoval jako „běžný“ soutěžitel, tak se na něj mohou vztahovat i první tři typy narušení hospodářské soutěže.⁵⁸

2.2.4. Role a řízení u Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže

Ve všech zmíněných případech narušení hospodářské soutěže hraje při posuzování těchto narušení důležitou roli Úřad. Jeho působnost je vymezena v § 2

---

⁵⁵ RAUS, David a ORŠULOVÁ Andrea. *Zákon o ochraně hospodářské soutěže. Komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7958-447-0. s. 182-210.

⁵⁶ RAUS, David a ORŠULOVÁ Andrea. *Zákon o ochraně hospodářské soutěže. Komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7958-447-0. s. 7-8.

⁵⁷ Neuplatní se bezvýjimčně (výjimky obsaženy v § 19a odst. 2 ZOHS).

⁵⁸ RAUS, David a ORŠULOVÁ Andrea. *Zákon o ochraně hospodářské soutěže. Komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7958-447-0. s. 400-403.

zákonu č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. V tomto ustanovení je v písm. a) uvedeno i vytváření podmínek pro podporu a ochranu hospodářské soutěže. Tuhle úlohu Úřad naplňuje na základě ZOHS. Vystupuje zde jako orgán, který vede řízení o jednotlivých formách narušení hospodářské soutěže a přijímá následně příslušná rozhodnutí. U kartelových dohod v souladu s § 7 odst. 1 ZOHS uvede v rozhodnutí, že tato dohoda existuje a zakáže její následné pokračování, popř. udělí i případnou sankci dle § 22 a násl. ZOHS.

Obdobně postupuje i při zneužití dominantního postavení soutěžitele. Ve svém rozhodnutí v souladu s § 11 odst. 2 ZOHS také uvede, že došlo ke zneužití dominantního postavení soutěžitele a toto jednání zakáže a udělí sankci dle § 22 a násl. ZOHS. V otázce spojení v souladu s § 12 až 19 ZOHS není hlavním úkolem udělit sankci, ale vést řízení o spojení dvou či více soutěžitelů a zkoumat, jestli má toto spojení povolit či nikoliv. U narušení hospodářské soutěže orgány veřejné správy bude Úřad postupovat obdobně jako v prvních dvou případech, tj. uvede v souladu s § 19a ZOHS existenci tohoto narušení a v souladu s § 22a odst. 2 ZOHS udělí příslušnou sankci.

ÚHOS svoji roli sehrává i v případě povolování výjimek z těchto zákazů či při uplatňování tzv. programu shovívavosti v souladu s § 22ba a násl. ZOHS, který umožňuje jeho užití pro zánik odpovědnosti účastníka kartelové dohody. Jeho použití je významné pro souvztažnost s trestněprávní úpravou. Programu shovívavosti se detailněji budeme věnovat v kapitole o trestném činu porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže.

2.3. Zákon o náhradě škody v oblasti hospodářské soutěže

Komplementárně k úpravě OZ a ZOHS hraje při vymáhání nároků v oblasti hospodářské soutěže důležitou roli i ZNŠHS. Tento zákon upravuje speciální právní úpravu náhrady škody, když dojde k omezení hospodářské soutěže spácháním soutěžního deliktu souvisejícího s dohodou soutěžitelů nebo zneužitím dominantního postavení soutěžitele. Tento zákon upravuje speciální úpravu vymáhání náhrady škody cestou soukromého práva. Tato právní úprava transponuje do právního řádu evropskou právní úpravu, konkrétně Směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2014/104/EU ze dne 26. listopadu 2014 o určitých pravidlech upravujících žaloby o náhradu škody podle vnitrostátního práva v případě porušení právních předpisů členských států a Evropské unie o hospodářské soutěži. Hlavním

smyslem této směrnice bylo vytvořit komplexní právní úpravu, která by harmonizovala právní nástroje ochrany proti těmto typům omezení (narušení) hospodářské soutěže. Musíme podotknout, že tato právní úprava by neměla nahrazovat úpravu veřejného práva, ale měla by detailněji popsat možnosti, jak se domoci náhrady škody v případě těchto protisoutěžních deliktů. Specifičnost této právní úpravy spočívá v tom, že se vztahuje pouze na dva typy narušení hospodářské soutěže. Další specifikem je, že se vztahuje pouze na náhradu škody. Ostatní nároky nemůžou být na základě této právní úpravy uplatněny. Tyto nároky jsou v soukromém právu následně vymáhány v souladu s právní úpravou OZ.⁵⁹

3. Historický vývoj trestněprávní úpravy hospodářské soutěže

3.1. Trestní zákoník z roku 1852

V další kapitole diplomové práce se podíváme na historický vývoj trestněprávní úpravy, která souvisí s hospodářskou soutěží. Reflektovat budeme zejména skutkové podstaty trestných činů, které se blíží současné právní úpravě trestného činu porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže v § 248 TZ. Z důvodu určité relevance právní úpravy se podíváme na modernější a novější právní úpravu, která se v určitých aspektech může blížit podobě stávajícího TZ.

V úvodu musíme zmínit, že podoba právní úpravy dotýkající se hospodářské soutěže se průběžně měnila ve vztahu k celkovému přístupu k právní regulaci a zároveň i politickému náhledu na důležitost zavedení hospodářských trestných činů do právního řádu. Nejstarším pramenem práva, se kterým budeme pracovat, bude zákon č. 117/1852 ř. z., o zločinech, přečinech a přestupcích, ze dne 27. května 1852 (dále jen „**TZ 1852**“), který se stal rozsáhlou novelizací předchozího platného zákona o zločinech a těžkých policejních přestupcích z roku 1803. TZ 1852 zůstal v platnosti (s občasnými novelizacemi) po dobu skoro dalších sto let a přečkal jak období První a Druhé republiky, Protektorátu Čechy a Morava i poválečné roky obnoveného československého státu.⁶⁰

---

⁵⁹ SZTEFEK, Martin a VALDHANS, Jiří In: KRAMAŘÍK, Roman; PETR, Michal; SVOBODA, Karel; SZTEFEK, Martin a VALDHANS, Jiří. *Zákon o náhradě škody v oblasti hospodářské soutěže. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. ISBN 978-80-7598-056-4. s. 1-9.

⁶⁰ Viz k vývoji TZ 1852 VOJÁČEK, Ladislav. In: VOJÁČEK, Ladislav; SCHELLE, Karel a KNOLL, Vilém. *České právní dějiny*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010. ISBN 978-80-7380-257-8. s. 494-507.

Již v tomto zákoně můžeme najít určitá ustanovení, která se částečně blíží moderní úpravě trestního práva ochrany hospodářské soutěže, resp. pravidel hospodářské soutěže. Mezi nejpodobnější a nejvíce se blížící ustanovení stávající úpravě TZ jsou § 479 a § 480 TZ 1852. Tato ustanovení dopadají na případy určitého typu dohod mezi soutěžiteli narušující hospodářskou soutěž.⁶¹ Základem pro trestněprávní úpravu těchto dohod je § 479 TZ 1852, který zní následovně: *„Které úmluvy mezi živnostníky, fabrikanty, podnikateli práce nebo dáváte-li služby pokládají se za přestupek. Umluvily se mezi sebou živnostníci, fabrikanti nebo podnikatelé práce anebo dodatelé služby, aby vymohli nějakou změnu v poměrách práce nebo mzdy, nebo aby obecnstvu na ujmu zvýšili cenu zboží nějakého nebo práce nějaké, nebo aby ji snížili k svému vlastnímu užitku, anebo aby spůsobili nějaký nedostatek, tresce se to jako přestupek.“*

U formulace výše zmíněné skutkové podstaty si můžeme všimnout taxativně vymezeného ohraničení těch subjektů, na které právní úprava bude dopadat. Oproti současné právní úpravě, která pracuje se širokou definicí možného subjektu trestného činu, tak v TZ 1852 máme čtyři typy taxativně vyjmenované subjekty. Společným znakem těchto dohod v souvislosti s dnešní právní úpravou je jejich charakteristický znak, kvůli kterému jsou tyto dohody zakázané. Tím může být např. hrozba zvýšení ceny zboží. Určitou zvláštností v porovnání s dnešním pojetím kartelových dohod je to, že jsou tyto dohody označovány za přestupek,⁶² což by v dnešní době znamenalo zařazení nikoliv do trestněprávního kodexu, ale do právního předpisu správního práva, resp. trestního práva správního.

Toto nám ale s ohledem na dnešní právní úpravu indikuje pouze příslušné označení. O zařazení do trestněprávního předpisu v současném pojetí nám svědčí formulace § 480, který vymezuje trestní sankci na ztrestané vězení. V dnešní době bychom v souladu se současnou trestněprávní úpravou v § 14 odst. 2 TZ považovaly tyto dohody za přečin, nikoliv za přestupek.

Mezi další relevantní skutkové podstaty v TZ 1852 můžeme zařadit i další skutkové podstaty trestných činů, které by s určitým zjednodušením mohly dopadat na ochranu hospodářské soutěže, resp. pravidel hospodářské soutěže. Mezi tyto

---

⁶¹ Můžeme je s určitým zjednodušením považovat za ustanovení trestněprávní úpravy proti určitému typu kartelových dohod.

⁶² V TZ 1852 jsou delikty rozděleny na: zločiny, přečiny a přestupky. V kodexu je obsaženo i trestní právo správní.

skutkové podstaty můžeme zařadit např. obecnou skutkovou podstatu podvodu v § 197 TZ 1852. Ta by mohla být použita na případy nekalosoutěžního jednání.

Vedle TZ 1852 najdeme za období První republiky i další předpisy dotýkající se hospodářské soutěže, které mají patřičný trestněprávní účinek. Prvním předpisem je zákon č. 111/1927 Sb. z. a n., o ochraně proti nekalé soutěži. Tento zákon upravoval otázky obecného nekalosoutěžního jednání ve smyslu dnešního OZ, ale i některé případy dnešní optikou omezení soutěže⁶³ (např. tzv. lavinové obchody dle § 43). O relevanci tohoto právního předpisu pro trestní právo svědčí zařazení hlavy II, která byla začleněna do struktury zákona pod názvem ochrana trestní. V této hlavě nalezneme zejména vymezení nekalosoutěžních deliktů. Některé z nich jsou označeny za přestupky a některé za přečiny. O relevanci ve vztahu k trestnímu právu ve vztahu k těmto nekalosoutěžním deliktům dává i vymezení trestů pro tyto delikty v § 37 odst. 1 a 2. Mezi ně jsou zařazeny i tresty odnětí svobody, resp. vězení. Možnost sankcionování vězením najdeme i v části správní tohoto zákona, což podtrhuje význam tohoto právního předpisu.⁶⁴ Vedle toho předpisu se lze zmínit i o dalším prvorepublikovém předpisu, jež můžeme považovat za čistě právní předpis týkající se jednoho z typů omezení soutěže, a to o zákonu č. 141/1933 Sb., o kartelech a soukromých monopolech. Tento zákon dopadá na kartelové dohody a podobně jako v zákoně o ochraně nekalé soutěže jsou mezi tresty zahrnuty i tresty vězení. Z toho důvodu je zmínka o tomto zákoně na místě, a to i přesto, že by šel dnešní optikou postavit spíše na úroveň ZOHS.⁶⁵

3.2. Trestní zákon z roku 1950

V další podkapitole se zaměříme na právní úpravu trestního práva, která byla platná na našem území v období od roku 1948, resp. 1950 do roku 1989. V tomto období celá právní úprava včetně trestního práva byla ovlivněna politickými myšlenkami a názory politického vedení komunistické strany, která se snažila začlenit nejen do trestněprávních kodexů ideje komunistického politického systému. Prvním trestněprávním kodexem v době komunistického režimu byl

---

⁶³ Tato protisoutěžní jednání jsou zařazena v hlavě III (ustanovení správní).

⁶⁴ K vývoji úpravy nekalé soutěže viz VILHELMOVÁ, Lucie. *Historický exkurz do právního vývoje nekalé soutěže v českých zemích do roku 1992*. Online. Epravo.cz. 2013. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/historicky-exkurz-do-pravniho-vyvoje-nekale-souteze-v-ceskych-zemich-do-roku-1992-91931.html>. [cit. 2024-03-25].

⁶⁵ K vývoji soutěžního práva viz *Vývoj soutěžního práva*. Online. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. Dostupné z: <https://uohs.gov.cz/cs/o-uradu/historie-uradu/vyvoj-soutezniho-prava.html>. [cit. 2024-03-25].

zákon č. 86/1950 Sb., trestní zákon (dále jen „TZ 1950“). V tomto zákoně můžeme najít typické znaky komunistických idejí, podle kterých by se měl celý TZ 1950 řídit.

Již v prvním paragrafu TZ 1950 je definován účel⁶⁶ zákona, resp. co TZ 1950 chrání, který je vyjádřen následovně: „*chrání lidově demokratickou republiku, její socialistickou výstavbu, zájmy pracujícího lidu a jednotlivce a vychovává k dodržování pravidel socialistického soužití.*“ Koncepce tohoto účelu nám indikuje, jakou podobu bude mít celá právní úprava, kde bude hrát velkou roli pozice a postavení státu a souvisejících socialistických, resp. komunistických pravidel a idejí. Je zdůrazněna i role státu a celkově socialistického zřízení. Postavení jednotlivce by mělo být značně upozaděno.

Koncept těchto idejí se odrazil i v podobě hospodářské soutěže, která by měla být značně regulována s tím, že soukromé podnikání by mělo být značně upozaděno a na prvním místě by měly být postaveny hospodářské zájmy státu. Toto se projevilo i v úpravě hospodářské soutěže v trestněprávním kodexu.

V systematicke TZ 1950 můžeme úpravu hospodářských trestných činů nalézt již ve hlavě II zvláštní části. Ta se značně odlišuje oproti dnešní podobě skutkových podstat trestných činů hospodářských trestných činů. Skutkové podstaty ve hlavě II chrání zejména socialistickou hospodářskou soustavu (např. § 130 – trestný čin pletichy pro zestátnění, § 138 – trestný čin ohrožení plánování a kontroly plnění plánu). Z hlediska dalšího výkladu týkajícího současné právní úpravy TZ jedinou částečně relevantní skutkovou podstatu obsaženou v této hlavě je skutková podstata trestného činu tvoření soukromých monopolů obsažený v § 131 TZ 1950, jehož skutková podstata zní následovně: „*Kdo zřídí na území Československé republiky soukromou monopolní výdělečnou organizaci, zejména kartel, syndikát nebo trust, anebo k ní přistoupí nebo ji kryje nebo podporuje, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let a propadnutím jmění; podmíněné odsouzení je vyloučeno.*“ Daná skutková podstata dopadala na soukromou monopolní výdělečnou organizaci, u níž bylo zakázáno její vytvoření (např. kartelu), ale i přistoupení k ní, její krytí či její podpora. Tuhle skutkovou podstatu můžeme vnímat jako určitou kombinaci protisoutěžního jednání zneužití

---

⁶⁶ Vzhledem k dnešní podobě trestněprávní nauky můžeme vyjádření účelu považovat za obecný (rodový) objekt tohoto trestního zákona. Viz JELÍNEK, Jiří. In: JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část.* 8. vydání. Praha: Leges, 2022. ISBN 978-80-7502-576-0. s. 178.

dominantního postavení soutěžitele a dohod narušujících soutěž s důrazem na soukromé podnikání, které bylo značně potlačeno.

Mezi další skutkové podstaty, které se blíží dnešní představě trestněprávní ochrany hospodářské soutěže, patří skutková podstata trestného činu nekalé soutěže v § 258 TZ 1950 v hlavě VII o majetkových trestných činech, která zní následovně: „*Kdo jednáním, které je v rozporu s předpisy upravujícími soutěž v hospodářském styku nebo se zvyklostmi soutěže, úmyslně vážně ohrozí hospodářský chod nebo rozvoj podniku, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.*“ U této formulace můžeme vidět určité podobnosti trestněprávního ustanovení nekalosoutěžního jednání s dnešním pojetím. Problematickou zde byla částečná neurčitost této skutkové podstaty, což by s ohledem na dnešní přístup a podobu trestního práva nebylo přístupné, protože trestní právo dnešní doby klade důraz mj. na určitost trestněprávních norem. Největším problémem u této skutkové podstaty bylo obsažení pojmu zvyklosti soutěže.⁶⁷ Pojem zvyklosti soutěže je pro trestní právo značně vágní a jeho zařazení do této skutkové podstaty by mohlo být značně problematické a mohlo by způsobovat určité nejasnosti ohledně výkladu tohoto ustanovení.⁶⁸

3.3. Trestní zákon z roku 1961

Posledním právním předpisem, který si v této kapitole rozebereme bude zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon (dále jen „**TZ 1961**“). Tento zákon se jeví jako nejdůležitější ve vztahu k současné podobě trestního práva, a to kvůli tomu, že tento zákon s určitými novelizacemi vydržel od svého přijetí až do účinnosti nového TZ v roce 2010.⁶⁹

V TZ 1961 musíme rozlišit mezi dvěma etapami existence tohoto trestněprávního kodexu. První etapa je etapa platnosti za doby komunismu. TZ 1961 oproti TZ 1950 koncipoval a kladl větší důraz na chráněné zájmy člověka, což se odrazilo i v účelu zákona v § 1: „*Účelem trestního zákona je chránit společenské a státní zřízení Československé socialistické republiky, socialistické vlastnictví,*

⁶⁷ Je nutno dodat, že dnešní TZ pracuje v otázce trestněprávní relevance s úpravou OZ, tj. i s generální klauzulí nekalé soutěže, jejíž znakem jsou i dobré znaky soutěže.

⁶⁸ K vývoji nekalé soutěže viz VILHELMOVÁ, Lucie. *Historický exkurz do právního vývoje nekalé soutěže v českých zemích do roku 1992*. Online. Epravo.cz. 2013. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/historicky-exkurz-do-pravniho-vyvoje-nekale-souteze-v-ceskych-zemich-do-roku-1992-91931.html>. [cit. 2024-03-25].

⁶⁹ Viz k vývoji trestního práva po roce 1961 VOJÁČEK, Ladislav. In: VOJÁČEK, Ladislav; SCHELLE, Karel a KNOLL Vilém. *České právní dějiny*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010. ISBN 978-80-7380-257-8. s. 627-631.

práva a oprávněné zájmy občanů a vychovávat k řádnému plnění občanských povinností a k zachovávání pravidel socialistického soužití.“ Toto vyjádření ale nemělo skoro žádný vliv na změnu ochrany hospodářské soutěže, neboť přístup k trestněprávní ochraně hospodářské soutěže zůstal velmi podobný. Skutkové podstaty hospodářských trestných činů dopadly podobně na ochranu zejména socialistické výstavby státu (např. trestný čin neplnění úkolů při provozu soukromého hospodářství v § 119).

TZ 1961 zachoval zároveň ve velké míře podobou skutkové podstaty, která se týkala nekalé soutěže v § 149 TZ 1961, jež zněla následovně: *„Kdo jednáním, které je v rozporu s předpisy upravujícími soutěž v hospodářském styku nebo se zvyklostmi soutěže, vážně ohrozí chod nebo rozvoj podniku soutěžitele, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo nápravným opatřením nebo peněžitým trestem“.*⁷⁰

Změna a doplnění TZ 1961 nastala až po změně politického režimu a se zrušením centrálně plánovaného hospodářství a s tím souvisejícím zavedením svobodné hospodářské soutěže. V souladu s touto změnou v ekonomickém systému vedle novelizace skutkové podstaty nekalé soutěže v § 149⁷¹ došlo i k zavedení nové skutkové podstaty trestného činu porušování závazných pravidel hospodářského styku v § 127, který zněl v nejnovější novelizaci následovně: *„Kdo v úmyslu opatřit sobě nebo jinému ve značném rozsahu neoprávněné výhody, poruší závažným způsobem pravidla hospodářského styku stanovená obecně závazným právním předpisem, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem.“* Tato skutková podstata se nejvíce blížila podobě dnešní skutkové podstaty trestného činu porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže, neboť pracovala s velmi podobným pojmem porušení pravidel hospodářského styku. Mezi tato pravidla patřila např. pravidla v předpise upravující nekalou soutěž,⁷² nedovoleného omezování soutěže⁷³ nebo i třeba porušení zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu.⁷⁴

---

⁷⁰ Zákonodárce přistoupil pouze k drobné změně jazykové formulace a zároveň odstranil ze skutkové podstaty přímé vyjádření úmyslného zavinění, jež ale jde vyvodit z § 3 odst. 3 TZ 1961.

⁷¹ Do skutkové podstaty byl přidán následek poškození dobré pověsti podniku soutěžitele a také došlo k úpravě možnosti udělovaných trestů.

⁷² Tyto pravidla byla obsažena v zákoně č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník.

⁷³ Vztahoval se na ně stejně jako dnes ZOHS.

⁷⁴ ŠÁMAL, Pavel. In: ŠÁMAL, Pavel; PÚRY, František a RIZMAN, Stanislav. *Trestní zákon. Komentář*. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2004. ISBN 80-7179-896-7. s. 823-832.

Z důvodu začlenění této skutkové podstaty do TZ 1961 došlo k zajímavé situaci, že nekalá soutěž mohla být řešena dvěma trestněprávními ustanoveními. Rozdíl mezi těmito dvěma skutkovými podstatami byl ten, že pokud došlo v úmyslu opatřit sobě nebo jinému ve značném rozsahu neoprávněné výhody v souladu s tímto porušením nekalosoutěžních právních předpisů, tak nastupovala aplikace skutkové podstaty v § 127 TZ 1961 a aplikace § 149 TZ 1961 byla vyloučena. Jednočinný souběh obou skutkových podstat trestných činů tak nebyl připuštěn.⁷⁵

4. Trestný čin porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže

4.1. Základní teze a objekt trestného činu

Po krátkém exkurzu do historického vývoje trestněprávní úpravy hospodářské soutěže se v této kapitole zaměříme na platnou úpravu TZ trestného činu porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže v § 248 TZ a s ním souvisejícím paragrafem § 248a TZ, který řeší speciální důvod účinné lítosti ve vztahu k tomuto trestnému činu. Tento trestný čin je zařazen v hlavě VI, která upravuje trestné činy hospodářské jako první skutková podstata trestného činu v dílu třetím této hlavy, který je v systematicke TZ označen názvem trestné činy proti závazným pravidlům tržní ekonomiky a oběhu zboží ve styku s cizinou. Tento trestný čin s ohledem na základní skutkové podstaty můžeme považovat v souladu s § 14 odst. 2 TZ za přečin, neboť jeho horní hranice trestu odnětí svobody je v základních skutkových podstatách stanovena na tři roky. Kromě trestu odnětí svobody je u základní skutkové podstaty možné uložit i zákaz činnosti či propadnutí věci.

Samotný trestný čin chrání a jeho objekt je dle Jelínkovy učebnice vyjádřen jako: „zájem na dodržování pravidel hospodářské soutěže v rámci tržního hospodářství a ochrana před nekalou soutěží“.^{76 77} Při vymezení tohoto objektu je zásadní si určit obsah pojmu pravidla hospodářské soutěže, který je esenciálním

---

⁷⁵ ŠÁMAL, Pavel. In: ŠÁMAL, Pavel; PÚRY, František a RIZMAN, Stanislav. *Trestní zákon. Komentář*. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2004. ISBN 80-7179-896-7. s. 940-953.

⁷⁶ NETT, Alexander a ŠELLENG, Dalibor. In: JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část*. 8. vydání. Praha: Leges, 2022. ISBN 978-80-7502-576-0. s. 735.

⁷⁷ Trochu užší vymezení objektu tohoto trestného činu nám přináší Šámal a Říha, podle kterých chráněným zájmem je: „dodržování pravidel hospodářské soutěže v podmínkách tržního hospodářství“. - ŠÁMAL, Pavel a ŘÍHA, Jiří. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1. s. 3187.

znakem pochopení významu objektu skutkové podstaty tohoto trestného činu. Tato pravidla představují regulaci zejména podnikání, které je základním znakem fungování hospodářské soutěže. Právní předpisy, které tuhle oblast upravují se považují za uvedená pravidla hospodářské soutěže, jimiž je formulací skutkových podstat tohoto trestného činu poskytnuta náležitá ochrana.⁷⁸

Z hlediska trestněprávního při ochraně pravidel hospodářské soutěže rozlišujeme v trestním právu mezi dvěma základními úrovněmi hospodářské soutěže, resp. úrovněmi narušení hospodářské soutěže, a to narušením hospodářské soutěže v užším a širším slova smyslu. Narušení hospodářské soutěže v užším slova smyslu obsahuje a rozlišuje z hlediska trestného práva dva možné typy narušení hospodářské soutěže. Jsou jimi v minulých kapitolách zmíněné protisoutěžní delikty založené na rozdělení v § 2972 OZ. V narušení hospodářské soutěže v širším slova smyslu jsou podřazeny i jiné možné právní regulace obsažené v ostatních právních předpisech, jež se týkají ostatních potenciálních pravidel fungování hospodářské soutěže. Pod tyto pravidla hospodářské soutěže nelze podřadit např. obchodní zvyklosti, protože se musí jednat o pravidla ve formě právních norem.⁷⁹

4.2. Objektivní stránka trestného činu

4.2.1. Obecný úvod k objektivní stránce trestného činu

Po vymezení objektu trestného činu si musíme dále rozebrat jeho objektivní stránku. V úpravě tohoto trestného činu nalezneme v § 248 odst. 1 a 2 TZ celkově čtyři základní skutkové podstaty, které vždy obsahují odlišnou objektivní stránku. U každé z těchto skutkových podstat dochází v objektivní stránce k obsažení určité blanketní dispozice ve vztahu na odlišnou netrestněprávní úpravu, jež se dotýká některé oblasti pravidel hospodářské soutěže. Toto propojení s netrestněprávní úpravou nám podtrhuje jednu ze základních zásad trestního práva, tj. zásadu subsidiarity trestní represe v § 12 odst. 2 TZ, jejímž základním účelem je to, že trestněprávní úprava by se měla uplatnit jen v těch případech, pokud nepostačuje uplatnění odpovědnosti na základě jiného právního předpisu, který upravuje tu danou oblast. Toto bude ve značné míře případů přicházet do úvahy i u právní úpravy pravidel hospodářské soutěže, u nichž se trestněprávní úprava uplatní pouze

---

⁷⁸ ŠÁMAL, Pavel a ŘÍHA, Jiří. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1. s. 3187.

⁷⁹ ŠÁMAL, Pavel a ŘÍHA, Jiří. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1. s. 3187-3188.

za takových okolností, kdy dojde k závažnému ohrožení fungování hospodářské soutěže.⁸⁰

4.2.2. *Objektivní stránka skutkové podstaty související s nekalou soutěží*

První skutková podstata trestného činu v § 248 odst. 1 TZ dopadá na jednání pachatele, který se dopustí porušení jiného právního předpisu o nekalé soutěži tím, že se při účasti v hospodářské soutěži se dopustí alespoň jednoho z následujících jednání:

- a) klamavé reklamy,
- b) klamavého označování zboží a služeb,
- c) vyvolávání nebezpečí záměny,
- d) parazitování na pověsti podniku, výrobků či služeb jiného soutěžitele,
- e) podplácení,
- f) zlehčování,
- g) srovnávací reklamy,
- h) porušování obchodního tajemství, nebo
- i) ohrožování zdraví spotřebitelů a životního prostředí.

V této skutkové podstatě je obsažena blanketní dispozice, již dochází k odkazu na právní předpis upravující nekalou soutěž, jímž je OZ jakožto základní právní předpis obsahující její úpravu.

TZ v souladu s tím ve skutkové podstatě pracuje se zvláštními typy skutkových podstat nekalé soutěže dle OZ s výjimkou dotěrného obtěžování. V komparaci těchto skutkových podstat s právní úpravou OZ si můžeme všimnout drobných jazykových odchylek v názvech, a to zejména ve vidu jednotlivých zvláštních skutkových podstat nekalé soutěže (např. vyvolávání nebezpečí záměny v TZ oproti vyvolání nebezpečí záměny v OZ). Ke vzniku těchto odchylek došlo kvůli nedůslednosti zákonodárce, který se při tvorbě OZ i přes inspiraci úpravou nekalé soutěže z již neúčinného zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník (dále jen jako „**ObchZ**“), z něhož zákonodárce vycházel i při formulaci skutkové podstaty TZ, nedržel zavedeného pojmosloví a zároveň tuhle změnu nepromítl do TZ. Tím tedy došlo k jazykovým odchylkám vůči původním zvláštním skutkovým podstatám nekalé soutěže vyjádřených v ObchZ, resp. TZ. I přes tuhle

---

⁸⁰ ŠÁMAL, Pavel a ŘÍHA, Jiří. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1. s. 3187-3189.

nedostatečnou preciznost, tak tyto částečně odlišné formulace většinou nebrání aplikaci skutkových podstat v TZ, neboť je očividné, že jedná o stejné skutkové podstaty,⁸¹ resp. je jasné, že OZ bude tím právním předpisem, podle něhož se budou posuzovat jednotlivé aspekty právní úpravy nekalé soutěže.⁸²

Vedle nedostatečné jazykové preciznosti je zajímavé i nezačlenění dotěrného obtěžování do TZ, které zákonodárce zakotvil do zvláštních skutkových podstat nekalé soutěže v OZ. Důvodem nezařazení této skutkové podstaty mohla být znovu nedostatečná preciznost a opomenutí novelizace TZ při tvorbě OZ a nezařazení této zvláštní skutkové podstaty do TZ. Druhým důvodem mohla být i úvaha zákonodárce o tom, že toto porušení nekalé soutěže dotěrným obtěžování není natolik závažné, aby vyvstala potřeba zařazení této zvláštní skutkové podstaty nekalé soutěže do TZ. To se může jevit v některých případech dotěrného obtěžování značně diskutabilní. Z těchto důvodů je u dotěrného obtěžování ponechán zákonodárci prostor pro případnou úpravou TZ, se kterou by mohla být provedena i změna jazykových formulací TZ, jež by odpovídaly znění OZ.⁸³

Kromě vztahu a významu zavedení těchto zvláštních skutkových podstat si musíme vymezit i roli generální klauzule nekalé soutěže pro trestní právo, neboť její vyjádření v TZ nenajdeme. Důvodová zpráva k TZ toto odůvodňuje potřebou určitosti trestněprávních norem.⁸⁴ Vedle nutnosti určitosti právních norem jde zmínit i další zásadu trestního práva, tj. zákaz analogie. V případě zakotvení

---

⁸¹ I přesto, že se jedná ve velké míře o očividně totožné skutkové podstaty, nevylučují tyto jazykové nedokonalosti určité interpretační problémy. Interpretační potíže by mohly nastat v případě např. skutkové podstaty klamavého označení zboží nebo služeb, neboť v příslušné skutkové podstatě v OZ došlo k jazykové změně, kdy zákonodárce kromě změny formu vidu u této skutkové podstaty z označení na označování změnil i spojku „nebo“ na spojku „a“, která celé skutkové podstatě dodává odlišný význam a přináší tak možnost pro jinou interpretaci, než by přicházela v úvahu na základě skutkové podstaty v TZ. Problematická by mohla být i interpretace skutkové podstaty ohrožování zdraví spotřebitelů a životního prostředí, u níž není v OZ obsažen pojem spotřebitele, resp. spotřebitelů. - ŠÁMAL, Pavel a ŘÍHA, Jiří. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1. s. 3191.

⁸² ŠÁMAL, Pavel a ŘÍHA, Jiří. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1. s. 3189-3191.

⁸³ ŠÁMAL, Pavel a ŘÍHA, Jiří. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1. s. 3192.

⁸⁴ Viz Důvodová zpráva k zákonu č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.: „*Osnova nahrazuje nekonkrétní a vágní ustanovení o trestném činu porušování závazných pravidel hospodářského styku (§ 127 platného trestního zákona) a o trestném činu nekalé soutěže (§ 149 platného trestního zákona) skutkovou podstatou porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže (§ 246), která v odstavci 1 upravuje porušení jednotlivých skutkových podstat nekalé soutěže upravených v § 45 až 52 obchodního zákoníku, (nikoli pouze podle tzv. generální klauzule podle § 44 odst.1 obchodního zákoníku). Uvedené upřesnění je v souladu se zásadou určitosti skutkových podstat zařazených do trestního zákoníku.*“

generální klauzule nekalé soutěže do TZ by k analogii očividně došlo, což by se zjevně přičilo s uvedenou zásadou.

Toto ale neznamená, že by generální klauzule nekalé soutěže neměla vůči trestněprávní úpravě žádnou relevanci. Tomu nasvědčují i výše uvedené závěry, že zvláštní skutkové podstaty nekalé soutěže jsou spíše určitými nejčastěji se vyskytujícími případy nekalé soutěže, které musí pokaždé naplnit kromě svých vlastních předpokladů i podmínky generální klauzule soutěže. Toto se uplatní i v případě aplikace trestněprávních ustanovení těchto skutkových podstat nekalé soutěže v TZ. Pro ostatní případy nekalosoutěžního jednání, včetně dotěrného obtěžování nebude mít generální klauzule pro trestní právo žádný význam. To plně souzní se základními principy a koncepty trestního práva, jehož hlavním základem je poskytnout jeho adresátům dostatečnou jistotu, určitost a předvídatelnost, co může být považováno za trestný čin a co nikoliv, což tento taxativně omezený výčet plně naplňuje.⁸⁵

Kromě naplnění podmínek a znaků jednání v souladu se zvláštními skutkovými podstatami a zároveň i generální klauzulí nekalé soutěže je dalším znakem objektivní stránky trestného činu vznik požadovaného následku,⁸⁶ který tkví buď ve způsobení újmy většího rozsahu jiným soutěžitelům či spotřebitelům nebo opatření sobě či jinému výhody většího rozsahu. TZ tedy umožňuje naplnění následku dvěma možnými formami.

Prvním typem následku je způsobení újmy ve větším rozsahu jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům. Tato újma může být jak újma materiální neboli majetková (vznik škody) či újma imateriální neboli nemajetková (např. újma na dobré pověsti nebo jméně). Tato újma se bude muset projevit buď ve sféře soutěžitelů nebo spotřebitelů. Při vymezení pojmu soutěžitele se bude pracovat s pojetím soutěžitele v souladu s právní úpravou v § 2972 OZ, kde základním předpokladem bude účast v hospodářské soutěži.⁸⁷

---

⁸⁵ ŠÁMAL, Pavel a ŘÍHA, Jiří. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1. s. 3189-3197.

⁸⁶ K následku u § 248 odst. 1 TZ se vyjádřil i Nejvyšší soud v Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 6. 11. 2013 sp. zn. 5 Tdo 893/2013-69: „*Trestný čin porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže podle § 248 odst. 1 tr. zákoníku ve formě nekalé soutěže se od obchodněprávní úpravy nekalé soutěže podle § 44 a násl. obch. zákoníku, kde postačí, aby nekalosoutěžní jednání bylo jen způsobilé přivodit újmu jiným soutěžitelům, spotřebitelům nebo dalším zákazníkům, odlišuje tím, že vyžaduje, aby taková újma jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům ve větším rozsahu skutečně vznikla, popř. aby pachatel opatřil sobě nebo jinému ve větším rozsahu neoprávněné výhody.*“

⁸⁷ ŠÁMAL, Pavel a ŘÍHA, Jiří. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1. s. 3214-3215.

Vedle soutěžitele právní úprava přichází i s druhou alternativou ve vztahu k újmě a to takovou, že daná újma je způsobena spotřebitelům. Při definování pojmu spotřebitel lze vycházet z definice v § 419 OZ, kde je spotřebitel vymezen následovně: „*Spotřebitelem je každý člověk, který mimo rámec své podnikatelské činnosti nebo mimo rámec samostatného výkonu svého povolání uzavírá smlouvu s podnikatelem nebo s ním jinak jedná.*“ Na základě této definice se lze zmínit o jeho dvou nejdůležitějších aspektech, dle kterých bude někdo považován za spotřebitele. Prvním aspektem bude to, že se musí jednat pouze o osobu fyzickou, a to vzhledem k obsažení pojmu člověk ve výše zmíněné definici spotřebitele. Druhým aspektem bude to, že tato osoba bude muset vystupovat mimo svojí podnikatelskou činnost či výkon svého povolání a zároveň bude uzavírat smlouvu s podnikatelem. V rámci tohoto aspektu se bude pracovat i s definicí podnikatele v § 420 odst. 1 OZ: „*Kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku, je považován se zřetelem k této činnosti za podnikatele.*“ Ke kterému se přidá i odstavec 2 tohoto paragrafu, který určitým způsobem rozšiřuje pojetí podnikatele, a to vzhledem k ochraně spotřebitele na „*každou osobu, která uzavírá smlouvy související s vlastní obchodní, výrobní nebo obdobnou činností či při samostatném výkonu svého povolání, popřípadě osoba, která jedná jménem nebo na účet podnikatele.*“⁸⁸

Po naplnění těchto dvou zmíněných kritérií u prvního typu z následků tohoto trestného činu je ještě nutné naplnění třetího požadavku a to toho, aby daný následek byl ve větším rozsahu. Relevantní pro tento požadavek bude § 138 odst. 1 písm. c) TZ, který nám definuje škodu většího rozsahu tím, že nastává v případě, že dojde ke škodě větší než 100 000 Kč. Toto vymezení s ohledem na jazykovou interpretaci dopadá přímo pouze na újmu materiální, která je ale pouze jednou možnou rovinou vzniklé újmy tímto trestným činem. Pokud by došlo ke vzniku újmy imateriální, tak soud bude muset vyčíslit i tuhle újmu, u níž bude potřeba, aby svým rozsahem dosahovala stejného rozsahu jako újma materiální. Pro naplnění následku je připuštěna i možnost naplnění obou typů újmy, u kterých až vyčíslení celkové újmy může dosáhnout požadované výše újmy.⁸⁹ Vyčíslení výše této újmy

---

⁸⁸ ŠÁMAL, Pavel a ŘÍHA, Jiří. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1. s. 3216-3217.

⁸⁹ K otázce újmy u skutkové podstaty v § 248 odst. 1 TZ se vyjadřoval i Nejvyšší soud v Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 6. 11. 2013 sp. zn. 5 Tdo 893/2013-69: „*Jde-li o újmu imateriální povahy,*

může způsobovat v některých složitějších případech značné obtíže, což ale nezbavuje soud povinnosti se s tím řádně vypořádat, neboť vznik újmy je znakem objektivní stránky tohoto trestného činu a aplikace tohoto trestněprávního ustanovení přichází pouze do úvahy, pokud dojde ke vzniku této újmy jako obligatorní části objektivní stránky této skutkové podstaty trestného činu.^{90 91}

Kromě možnosti vzniku újmy vyššího rozsahu TZ je v objektivní stránce obsažen i druhý možný typ následku tohoto trestného činu, jímž je opatření neoprávněné výhody pro sebe nebo pro někoho jiného. Tento pojem se odlišuje tím, že u prvního typu následku se jednalo o přímý zásah vůči soutěžitelům či spotřebitelům, kteří v důsledku nekalosoutěžního jednání byly tímto následkem dotčeni. Oproti tomu v případě opatření neoprávněné výhody dochází k zisku nějakého benefitu, a to pro pachatele, příp. i pro někoho jiného, a to jak v pozici osoby fyzické či právnické, na jehož základě má ten, kdo získal tuhle výhodu, lepší postavení v hospodářské soutěži, čímž může být úspěšnější a konkurenceschopnější než ostatní. Stejně jako u prvního typu následku se může toto opatření neoprávněné

---

pak její význam by měl být srovnatelný s větším rozsahem materiální újmy. Větší rozsah újmy způsobené jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům může být naplněn částečně materiální újmou a částečně imateriální újmou. Kritéria jsou převážně ekonomické povahy a mohou se i různě prolínat.“

⁹⁰ K této otázce se rovněž vyjadřoval Nejvyšší soud v již zmíněném Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 6. 11. 2013 sp. zn. 5 Tdo 893/2013-69 : „**Soud nemůže odkázat poškozeného na řízení ve věcech občanskoprávních nebo na řízení před jiným orgánem s poukazem na důvody uvedené v § 229 odst. 1 tr. ř. (tj. na nedostatek podkladů v dokazování a potřebu jeho dalšího provádění) stran uplatněného nároku na náhradu škody, jestliže výše této škody, a to i jako součást újmy (§ 248 odst. 1 tr. zákoníku), je zákonným znakem trestného činu a soud ji považuje alespoň v minimální výši z hlediska viny za dostatečně prokázanou, resp. je povinen ji podle § 2 odst. 5 a § 89 odst. 1 písm. e) tr. ř. prokazovat pro potřeby rozhodnutí o vině (tj. jako právně relevantní následek, resp. účinek trestného činu, jehož je škoda zákonným znakem, a to byť jako součást újmy ve větším rozsahu).** V takovém případě musí být výše škody spolehlivě zjištěna a důvodem k postupu podle § 229 odst. 1 tr. ř. by pak mohly být jen jiné skutečnosti než nemožnost zjištění rozsahu způsobené škody (§ 228 odst. 1, část věty za středníkem, tr. ř.).

⁹¹ ŠÁMAL, Pavel a ŘÍHA, Jiří. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1. s. 3215.

výhody projevit ve sféře materiální i imateriální⁹² a to rovněž ve vyšším rozsahu, u jehož zjišťování se bude postupovat obdobně jako u prvního typu následku.⁹³

Po naplnění všech těchto znaků dochází k naplnění objektivní stránky této skutkové podstaty, u níž zároveň může dojít i k souběhu s jinými trestnými činy, a to kvůli charakteru některých zvláštních skutkových podstat nekalé soutěže v TZ. I tyto aspekty přípustnosti nebo vyloučení jednočinného souběhu se musí brát v potaz a musí se nad nimi při aplikaci těchto ustanovení TZ uvažovat.

Mezi tyto zvláštní skutkové podstaty patří klamavé označování zboží a služeb, vyvolávání nebezpečí záměny, podplácení a ohrožování zdraví spotřebitelů a životního prostředí. U prvních dvou přichází do úvahy kolize s trestnými činy v § 268 a § 270, resp. i § 269 u vyvolávání nebezpečí záměny, jež upravují zejména problematiku ochranných známek, autorského práva a průmyslových práv. U těchto trestných činů v případě naplnění jejich skutkové podstaty bude jednočinný souběh s § 248 odst. 1 TZ vyloučen a aplikují se na ně specifitější skutkové podstaty trestných činů v § 268 až 270 TZ.

Jiná situace je u dalších dvou zvláštních skutkových podstat nekalé soutěže. U podplácení může dojít k jednočinnému souběhu s korupčními trestnými činy v § 331 až 333 tj. přijetí úplatku, podplácení a nepřímé úplatkařství.⁹⁴

Tyto skutkové podstaty trestného činu můžeme vnímat jako obecnější formu korupčního jednání, a to s ohledem na objekt těchto trestných činů, který je pro všechny tyto trestné činy velmi podobný jako „zájem na řádném, nestranném a zákonném obstarávání věci obecného zájmu“ resp. pro přijetí úplatku a podplácení zároveň také „zájem na řádném výkonu podnikatelské činnosti.“⁹⁵

---

⁹² K rozlišení na materiální a imateriální výhodu se vyjádřil i Nejvyšší soud v Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 3. 2016 sp. zn. 5 Tdo 1427/2015-108: „v rámci opatření neoprávněných výhod může jít jak o výhody materiální, tak i o výhody imateriální povahy. **Neoprávněné výhody majetkového charakteru budou zpravidla mít povahu majetkového prospěchu, který je vyjádřitelný v penězích, a to i např. ve formě zisku nebo jiného přírůstku na majetku. Majetkový prospěch se chápe jako hmotný přírůstek, který nastal (projevuje se) v majetkové sféře soutěžitele a je objektivně vyjádřitelný všeobecným ekvivalentem, tj. penězi. Neoprávněné výhody imateriální povahy mají zpravidla ten důsledek, že konkurent, který narušil hospodářskou soutěž nekalosoutěžním jednáním, v důsledku toho rozvíjí svůj podnik, rozšiřuje dosavadní provoz, např. výrobu, poskytování služeb, zvětšuje svůj sortiment o nové výrobky či služby, získává lepší postavení na trhu, a někdy může dokonce i diktovat podmínky na trhu v určitém teritoriu a období, popř. také expanduje na nové trhy apod.“**

⁹³ ŠÁMAL, Pavel a ŘÍHA, Jiří. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7502-576-0. s. 3212-3218.

⁹⁴ ŠÁMAL, Pavel a ŘÍHA, Jiří. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1. s. 3197-3214.

⁹⁵ NAVRÁTILOVÁ TLAPÁK, Jana. In: JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část*. 8. vydání. Praha: Leges, 2022. ISBN 978-80-7502-576-0. s. 886-890.

Toto je nutné komparovat s OZ, který definuje podplácení následovně:

„Podplácením ve smyslu tohoto zákona je jednání, jímž:

a) soutěžitel osobě, která je členem statutárního nebo jiného orgánu jiného soutěžitele nebo je v pracovním poměru k jinému soutěžiteli, přímo nebo nepřímo nabídne, slíbí či poskytne jakýkoliv prospěch za tím účelem, aby jejím nekalým postupem docílil na úkor jiných soutěžitelů pro sebe nebo jiného soutěžitele přednost nebo jinou neoprávněnou výhodu v soutěži, anebo

b) osoba uvedená v písmenu a) přímo či nepřímo žádá, dá si slíbit nebo přijme za stejným účelem jakýkoliv prospěch.

Z této formulace tohoto pojmu můžeme vyčíst, že nekalosoutěžní podplácení, které je reflektováno i v 248 odst. 1 TZ spadá na pouze určitý okruh osob, které se vyskytují a vystupují v rámci soutěže. Oproti tomu skutkové podstaty v § 331 až § 333 TZ jsou obecnějšího charakteru, neboť základem jejich objektu je pojem obstarávání obecného zájmu, což je pojem značně širší a komplexnější.

Jednočinný souběh bude dále připuštěn i u ohrožování zdraví spotřebitelů a životního prostředí, kde je možný souběh s několika trestnými činy, a to s těmi které budou spadat do roviny ohrožení spíše spotřebitelů (např. trestný čin v § 156 TZ ohrožování zdraví závadnými potravinami a jinými předměty) či na ty které budou dopadat spíše na ohrožení životního prostředí (např. trestný čin v § 293 poškození a ohrožení životního prostředí).⁹⁶

4.2.3. *Objektivní stránka skutkové podstaty související s kartelovými dohodami*

V další kapitole si rozebereme objektivní stránku druhé skutkové podstaty a první ze skutkových podstat v § 248 odst. 2 TZ. U této skutkové podstaty musí dojít k jednání, jež spočívá v uzavření dohody v rozporu s jiným právním předpisem na ochranu hospodářské soutěže se svým konkurentem o určení ceny, o rozdělení trhu nebo k jiné dohodě narušující hospodářskou soutěž. Základem při rozboru znaku objektivní stránky této skutkové podstaty je potřeba si určit jaký právní předpis je považován za právní předpis na ochranu hospodářské soutěže.

---

⁹⁶ ŠÁMAL, Pavel a ŘÍHA, Jiří. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1. s. 3214.

Tímto předpisem je považován již výše zmíněný ZOHS, vůči kterému nesmí být dané jednání v rozporu.⁹⁷

Poté co jsme si vymezili, co budeme považovat za právní předpis na ochranu hospodářské soutěže, tak si musíme i přiblížit na jakou část této oblasti ochrany hospodářské soutěže trestní právo a trestněprávní regulace dopadá a jaké konkrétní jednání bude zakázáno. Tímto jednáním bude uzavírání dohod s konkurentem o určení ceny, o rozdělení trhu nebo o jinou dohodu narušující hospodářskou soutěž. Tento výčet v právní úpravě TZ je značně užší než úprava ZOHS a bude se aplikovat pouze na část narušení vyjádřených v ZOHS.⁹⁸

Při zkoumání významu pojmu dohody narušující hospodářskou soutěž se musíme podívat do úpravy ZOHS, jež nám vymezuje, co může být považováno za dohodu narušující soutěž. V tomto ustanovení dochází k rozlišení, na již výše rozebrané tři možné typy těchto dohod a to: dohody mezi soutěžiteli, rozhodnutí sdružení soutěžitelů a jednání soutěžitelů ve vzájemné shodě.

Z prvního pohledu by mohl vzniknout dojem, že ustanovení TZ míří pouze na dohody mezi soutěžiteli tzv. dohody v užším slova smyslu, kde dochází k přímo vyjádřené shodě mezi soutěžiteli o obsahu a cílech této dohody. Toto ale není správný názor, neboť role, pozice a účinek jak rozhodnutí sdružení soutěžitelů i jejich jednání ve vzájemné shodě (tzv. pojetí dohod v širším slova smyslu) může dosáhnout stejně negativního následku jako uzavření dohod v užším slova smyslu. Dohoda tedy nemusí vzniknout pouze přímo vyjádřeným souhlasem, který je přítomen u dohod mezi soutěžiteli, ale i rozhodnutím sdružení soutěžitelů, ale i konkludentním jednáním, které je příznačné pro jednání ve vzájemné shodě.⁹⁹ To

---

⁹⁷ ŠÁMAL, Pavel a ŘÍHA, Jiří. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1. s. 3220-3221.

⁹⁸ ŠÁMAL, Pavel a ŘÍHA, Jiří. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1. s. 3220-3221.

⁹⁹ K pojmu dohody a otázce potřebného konsensu se s ohledem na ZOHS vyjádřil i Nejvyšší soud v Rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 2009 sp. zn. 1 Afs 78/2008-721: „*Pojem "dohoda" je ve smyslu uvedeného ustanovení považován za legislativní zkratku, zahrnující tři způsoby závadných a sankcionovatelných jednání, přičemž se jedná o dohody mezi soutěžiteli ve vlastním (užším) slova smyslu, rozhodnutí sdružení soutěžitelů a jednání soutěžitelů ve vzájemné shodě. Dohodou v užším smyslu je jakékoli ujednání (konsensuální akt), z něhož vyplývá shoda projevů vůle dotčených soutěžitelů určitým způsobem v budoucnu jednat, a tedy omezit své vlastní soutěžní rozhodování a svobodu jednání. Rozhodnutím sdružení soutěžitelů se rozumí úkon sdružení soutěžitelů vůči jeho členům, z něhož alespoň nepřímou vyplývá snaha o unifikaci chování určitého okruhu soutěžitelů, aniž by však z něho musela vyplynout jeho závaznost. Za jednání ve vzájemné shodě se považuje společně koordinovaný postup soutěžitelů, kterému předcházejí přímé nebo nepřímé vzájemné kontakty mezi těmito soutěžiteli, v důsledku, nichž je jejich nezávislé soutěžní jednání nahrazeno praktickou kooperací s cílem preventivního odstranění pochybnosti o budoucím chování konkurentů“*

svědčí i tom, že samotný obsah těchto dohod může být různý a nebude omezen pouze na vyjádřené dohody o cenách či rozdělení trhu. Podstatným znakem bude to, že se musí jednat o zmíněnou dohodu narušující hospodářskou soutěž.

Aby tyto dohody měly trestněprávní relevanci a naplnily znak objektivní stránky jednání u této skutkové podstaty, tak je rovněž důležité, aby se jednalo o dohody mezi konkurenty. Zákonodárce postihem tohoto jednání stíhá ty nejzávažnější způsoby narušení soutěže.¹⁰⁰ Ostatní méně závažné narušení soutěže, tj. vertikální kartelové dohody, zneužití dominantního postavení soutěžitele, spojení soutěžitelů,¹⁰¹ popř. narušení ze strany orgánů veřejné strany nechává zákonodárce mimo trestněprávní regulaci.¹⁰²

I přes tuhle jistě největší závažnost horizontálních kartelových dohod na hospodářskou soutěž oproti méně závažným způsobům narušení soutěže, můžeme poukázat ale na to, že zákonodárce při udělování sankcí dle ZOHS nerozlišuje mezi jednotlivými způsoby narušení hospodářské soutěže, čímž je umožněno Úřadu udělit vysoké pokuty i za např. „pouhé“ vertikální dohody. Jsem toho názoru, že i ostatní možné způsoby narušení hospodářské soutěže mohou mít dostatečně velký vliv na hospodářskou soutěž, o čemž svědčí i rozhodnutí Úřadu z roku 2024, který udělil rekordní pokutu za vertikální kartelovou dohodu.¹⁰³ To nám ukazuje i na možnou velkou závažnost a zásah do hospodářské soutěže i na základě jiných způsobů narušení hospodářské soutěže, než jsou jen horizontální kartelové dohody. Podobný zásah by mohl přicházet i u zneužití dominantního postavení soutěžitele.

---

¹⁰⁰ O závažnosti horizontálních dohod svědčí i statistiky Úřadu, jež v roce 2022 udělil za toto narušení hospodářské soutěže pokuty ve výši 369 916 000 Kč. Viz *Statistiky z oblasti hospodářské soutěže*. Online. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. 2023. Dostupné z: <https://uohs.gov.cz/cs/informacni-centrum/statistiky/statistiky-z-oblasti-hospodarske-souteze.html>. [cit. 2024-03-25].

¹⁰¹ Viz k tomu zákonodárce v důvodové zprávě k zákonu č. 40/2009 Sb., trestní zákoník: „*Tzv. tvrdé kartely (hard-core kartely), na které tato skutková podstata směřuje, jsou obecně považovány za nejzávažnější porušení soutěžního práva. Jedná se přitom o jednání mimořádně vysoké společenské nebezpečnosti – kartelové jednání má zpravidla velmi negativní dopad na ekonomiku jako celek, zejména pak na konečné spotřebitele. Takové jednání totiž vždy v konečném důsledku vede ke zvýšení cen pro konečné spotřebitele, ke zhoršení výběru a kvality nabízeného zboží. Dlouhodobost kartelu, která je pravidlem, pak škodu způsobenou hospodářství a spotřebitelům podstatným způsobem zvyšuje. Z dosahu působnosti trestního práva jsou naopak vyjmuta společensky méně závažná porušení soutěžního práva – vertikální dohody narušující soutěž, zneužití dominantního postavení a nepovolené uskutečnění spojení soutěžitelů.*“

¹⁰² ŠÁMAL, Pavel a ŘÍHA, Jiří. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1. s. 3219-3226.

¹⁰³ Úřad uložil rekordní pokutu 125 milionů korun za protisoutěžní jednání společnosti Electrolux. Online. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. 2024. Dostupné z: <https://uohs.gov.cz/cs/informacni-centrum/tiskove-zpravy/hospodarska-soutez/3808-urad-ulozil-rekordni-pokutu-125-milionu-korun-za-protisoutezni-jednani-spolecnosti-electrolux.html>. [cit. 2024-02-14].

Z tohoto důvodu by mohl zákonodárce zvážit začlenění i ostatních typů narušení hospodářské soutěže do TZ, čímž by jednak reflektoval i možnou hrozbu tohoto protisoutěžního jednání na průběh hospodářské soutěže, ale rozšířil by tím i katalog možných sankcí, které by mohly být pachatelům uděleny, pokud by se dopustily jednoho z nezařazených narušení hospodářské soutěže. Tím by mohla být zajištěna vyšší míra odstrašení pachatelů před páčáním této trestné činnosti.

Po naplnění těchto znaků objektivní stránky této druhé skutkové podstaty v § 248 TZ je potřeba podobně jako u první skutkové podstaty ještě dosažení patřičného následku, jež je společně pro všechny skutkové podstaty v § 248 odst. 2 TZ formulován následovně: *„a způsobí tím ve větším rozsahu újmu jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům,¹⁰⁴ zadavateli nebo jinému dodavateli nebo opatří tím sobě nebo jinému ve větším rozsahu neoprávněné výhody.“* Pro určení výše újmy tohoto typu následku se uplatní výše uvedené závěry u první skutkové podstaty v § 248 odst. 1 TZ.¹⁰⁵

V případě navrhovaného zařazení i ostatních typu narušení hospodářské soutěže do objektivní stránky trestného činu by bylo možné uvažovat o rozdílné výši způsobené újmy, resp. neoprávněné výhody, aby došlo k odlišení vůči ve většině případů závažnějším horizontálním kartelovým dohodám.

4.2.4. Objektivní stránka skutkové podstaty související s veřejnými zakázkami

Třetí skutkovou podstatou, je skutková podstata v § 248 odst. 2 alinea 2 TZ, která řeší další možnou oblast, jež se v případě dostačené intenzity může dotknout kvality a podoby hospodářské soutěže. Touto oblastí je oblast veřejných zakázek a jejich zadávání. Pro naplnění objektivní stránky této skutkové podstaty je nutné dopuštění se porušení závažným způsobem pravidel zadávacího řízení, a to v rozporu s jiným právním předpisem o veřejných zakázkách. Tímto právním předpisem je zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, jež je hlavním právním předpisem pro zadávání veřejných zakázek. Pravidly zadávacího řízení jsou myšleny pravidla a předpoklady pro jednotlivé typy zadávacího řízení, které upravují jejich postup v celém procesu zadávání veřejných zakázek.¹⁰⁶

---

¹⁰⁴ Pro skutkovou podstatu v § 248 odst. 2 alinea 1 bude nejrelevantnější újma způsobená soutěžitelům a spotřebitelům.

¹⁰⁵ ŠÁMAL, Pavel a ŘÍHA, Jirí. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1. s. 3243-3244.

¹⁰⁶ ŠÁMAL, Pavel a ŘÍHA, Jirí. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1. s. 3229-3230.

Další znakem toho jednání je to, že se musí jednat o porušení těchto pravidel závažným způsobem. Tato závažnost se posuzuje dle intenzity konkrétního porušení (např. bude se zkoumat četnost a rozsah tohoto porušení pravidel zadávacího řízení).¹⁰⁷

Pro naplnění objektivní stránky musí rovněž dojít k patřičnému následku, který je společný pro všechny tři skutkové podstaty v § 248 odst. 2 TZ. Příznačné pro tuhle skutkovou podstatou bude způsobení újmy ve větším rozsahu, a to zadavatelům a dodavatelům dle jejich definice v § 4 a § 5 ZZVZ.¹⁰⁸

Tato skutková podstata může v určitých případech naplnit i skutkovou podstatu jiných trestných činů týkajících se veřejných zakázek, a to v případě, že bude způsobeno jednání v § 256 a § 257 o trestném činu zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě, resp. pletich při zadání veřejné zakázky a při veřejné soutěži. V případě souběhu s těmito skutkovými podstatami bude jednočinný souběh vyloučen a použijí se skutkové podstaty v § 256 a 257 TZ.¹⁰⁹

4.2.5. *Objektivní stránka trestného činu související s jinými právními předpisy dotýkajících se hospodářské soutěže*

Poslední skutkovou podstatou, jejíž objektivní stránku budeme zkoumat, je skutková podstata v § 248 odst. 2 alinea 3 TZ. Tato skutková podstata upravuje ostatní právní předpisy, jež se mohou dotknout hospodářské soutěže a jejich případnou trestněprávní rovinu. V této skutkové podstatě bude trestné takové jednání, které tkví v porušení závažným způsobem závazných pravidel obezřetného podnikání, obhospodařování majetku, odborné péče nebo zákazu vykonávat zákonem nebo úředním rozhodnutím určené úkony, služby nebo jiné činnosti a to v rozporu s jiným právním předpisem upravujícím činnost osob oprávněných k podnikání na finančním trhu, činnost bank a jiných právnických osob oprávněných k provozování finanční činnosti, obchodování s investičními nástroji, penzijního připojištění a pojišťovnictví, obhospodařování a administraci investičních fondů nebo zahraničních investičních fondů.

---

¹⁰⁷ ŠÁMAL, Pavel a ŘÍHA, Jiří. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1. s. 3230-3231.

¹⁰⁸ ŠÁMAL, Pavel a ŘÍHA, Jiří. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1. s. 3243-3244.

¹⁰⁹ ŠÁMAL, Pavel a ŘÍHA, Jiří. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1. s. 3230.

Jak je patrné tato skutková podstata pracuje s velmi širokou oblastí právní regulace, pro níž stanovuje možné trestněprávní účinky. Dochází při ní k blanketní dispozici v návaznosti na širokou oblast právních předpisů, se kterými nesmí být v rozporu.

Tyto právní předpisy můžeme rozdělit do několika kategorií právních předpisů. První kategorií jsou právní předpisy upravující činnost bank a jiných právnických osob oprávněných k provozování finanční činnosti. Do této kategorie můžeme zařadit např. zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, zákon č. 370/2017 Sb., o platebním styku. Druhá kategorie obsahuje právní předpisy, které se týkají obchodování s investičními nástroji, obhospodařování a administrace investičních fondů nebo zahraničních investičních fondů. Do této skupiny patří např. zákon č. 240/2013 Sb., o investičních společnostech a investičních fondech nebo OZ s úpravou cenných papírů. Třetí kategorie je kategorie právních předpisů dotýkající se oblasti penzijního připojištění a pojišťovnictví. Do této kategorie můžeme zařadit např. zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví nebo zákon č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění.¹¹⁰

Na pozadí těchto kategorií a v nichž obsažených právních předpisech se bude zkoumat rozpor popsáního jednání, které tkví v porušení závažným způsobem závazných pravidel obezřetného podnikání, obhospodařování majetku, odborné péče nebo zákazu vykonávat zákonem nebo úředním rozhodnutím určené úkony. Toto jednání obsahuje dvě odlišné formy tohoto porušení, jež mohou v souvztáznosti k tomu přílehlými právními předpisy vzniknout.

První forma se týká závazných pravidel obezřetného podnikání, obhospodařování majetku nebo odborné péče, a to v souladu s výše zmíněnými právními předpisy, resp. oblastí právních předpisů. Tyto pravidla dopadají obecně na pravidla a podmínky podnikatelské činnosti finančních subjektů aktivních na finančním trhu. U těchto subjektů dochází k nastavení hranic, které by měly v souvislosti s účastí finančních subjektů být dodržovány a jejichž rámec a podmínky by měly být finančními subjekty na finančním trhu dodržovány, protože tyto subjekty často spravují či jinak nakládají a pracují s finančními prostředky

---

¹¹⁰ ŠÁMAL, Pavel a ŘÍHA, Jiří. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1. s. 3231.

svých zákazníků (např. banky nebo pojišťovny) a z toho důvodu je nutné na ně klást zvýšené nároky při správě těchto financí.¹¹¹

Tato pravidla se budou v první řadě věnovat obezřetnému podnikání, jež musí být dodržována v souvislosti s podnikatelskou činností na finančním trhu, která je realizována prostřednictvím různých obchodů na finančním trhu. Smyslem obezřetného podnikání je ochrana při obchodech s peněžními prostředky klientů, zákazníků a dalších osob, kterých se tyto obchody mohou dotknout a u nichž nedůslednost může být k tíži těchto osob.

Za druhé tato závazná pravidla se mohou týkat obhospodařování majetku, jež jednotlivé finanční subjekty spravují. Tyto subjekty mají v souladu s relevantními právními předpisy povinnost nakládat šetrným způsobem s majetkem jejich klientů, zákazníků a dalších osob s jejich majetkem je nakládáno. Požadavek na obhospodařování majetku je často spjat s požadavky na závazná pravidla obezřetného podnikání, a to vzhledem ke spojitosti těchto dvou druhů závazných pravidel.

Za třetí může dojít k nedodržení požadavku na odbornou péči, jakožto faktoru na potřebnou míru kvalifikovanosti a odbornosti, která je založena na charakteru těchto činností, jejímž cílem je určité nakládání s finančními prostředky a k nimž je udělován souhlas od České národní banky, která je hlavním orgánem pro dohled nad finančním trhem, a to buď ve formě licence či povolení. Vzhledem k tomu musí docházet k řádnému a pečlivému výkonu této činnosti.^{112 113}

Druhou formou tohoto jednání je porušení zákazu vykonávat zákonem nebo úředním rozhodnutím určené úkony, služby nebo jiné činnosti, a to na pozadí výše zmíněných právních předpisů. Smyslech těchto zákazů, a to jak zákonných, ale i těch udělených úředním rozhodnutím ze strany České národní banky, je udržení

---

¹¹¹ Např. Mezi tyto pravidla může patřit např. kapitálová přiměřenost v souladu s § 12a zákona č. 21/1992 Sb., o bankách (pro banky mimo Evropskou unii a Evropský hospodářský prostor), resp. nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013 ze dne 26. června 2013 o obezřetnostních požadavcích na úvěrové instituce a investiční podniky a o změně nařízení (EU) č. 648/2012. Kapitálová přiměřenost stanovuje výši kapitálu, který musí banka udržovat za dobu její činnosti.

¹¹² K tomu např. § 15 odst. 1 ZPKT: „*Obchodník s cennými papíry poskytuje investiční služby s odbornou péčí. Poskytování investičních služeb s odbornou péčí zejména znamená, že obchodník s cennými papíry jedná kvalifikovaně, čestně a spravedlivě a v nejlepším zájmu zákazníků, zejména plní povinnosti stanovené v tomto oddílu.*“

¹¹³ ŠÁMAL, Pavel a ŘÍHA, Jiří. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1. s. 3231-3239.

kvality finančního trhu, a to nejen vůči klientům, ale i vůči samotným finančním subjektům.¹¹⁴

Aby toto jednání bylo pro trestní právo relevantní, musí být dosaženo patřičné závažnosti tohoto jednání. Při posuzování závažnosti se uplatní stejná kritéria jako v předchozí skutkové podstatě v § 248 odst. 2 alinea 2 TZ. Podstatné je také dosažení požadovaného následku, jež je společný pro všechny skutkové podstaty v § 248 odst. 2 TZ.¹¹⁵

4.3. Subjekt

V další kapitole se budeme věnovat otázce dalšího znaku skutkové podstaty trestného činu, a to subjektu jednotlivých skutkových podstat v § 248 odst. 1 a 2 TZ. V první skutkové podstatě v § 248 odst. 1 TZ může být subjektem tohoto trestného činu kdokoliv, tj. nedochází k omezení pouze na soutěžitele. Trestný čin může tedy být spáchán jakoukoliv osobou, a to jak fyzickou, tak právnickou. Častějším pachatelem ale bude osoba fyzická, jež bude jednat za právnickou osobu, a to například v roli statutára. To nevylučuje, že by odpovědnost nešla přičíst i právnické osobě v souladu se zákonem č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim (dále jen „**TOPO**“).¹¹⁶

U ostatních skutkových podstat může být subjektem a pachatelem trestného činu jen fyzická osoba, ale to jen ta, která bude mít povinnost se řídit právními předpisy dle § 248 odst. 2 TZ. Trestní odpovědnost této fyzické osoby může vzniknout i v důsledku účasti fyzické osoby na rozhodování orgánů právnické osoby, jejíž rozhodnutí se fyzická osoba účastnila a vyjádřila souhlas s rozhodnutím, kterým vzniklo jednání a požadovaný následek a došlo společně s tím k naplnění ostatních znaků skutkové podstaty trestného činu (i v tomto okamžiku vzniká pouze trestní odpovědnost fyzické osoby). U tohoto případu se musí vždy zkoumat mj. subjektivní stránka pachatele a jeho celkový podíl na tom rozhodnutí, jímž došlo ke spáchání trestného činu.¹¹⁷

---

¹¹⁴ ŠÁMAL, Pavel a ŘÍHA, Jiří. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1. s. 3239-3243.

¹¹⁵ ŠÁMAL, Pavel a ŘÍHA, Jiří. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1. s. 3243-3244.

¹¹⁶ ŠÁMAL, Pavel a ŘÍHA, Jiří. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1. s. 3244-3245.

¹¹⁷ ŠÁMAL, Pavel a ŘÍHA, Jiří. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1. s. 3244.

4.4. Subjektivní stránka

Pro naplnění celé skutkové podstaty musí být naplněna i subjektivní stránka trestného činu. U všech základních skutkových podstat platí to, že zavinění musí být úmyslné. Tento úmysl může být přímý i nepřímý a musí se vztahovat ke všem znakům skutkové podstaty, tj. musí se vztahovat i k následku, jež je obsažen v objektivní stránce jednotlivých skutkových podstat, ale i k obsahu netrestněprávní úpravy, u nichž bude stačit pouze laická představa o obsahu těchto právních norem.¹¹⁸

4.5. Kvalifikované skutkové podstaty

Vedle základní skutkové podstaty se u tohoto trestného činu můžeme setkat ještě se dvěma kvalifikovanými skutkovými podstatami.

V první kvalifikované skutkové podstatě můžeme najít dvě přitěžující okolnosti, které když se budou při tomto trestném činu vyskytovat, tak dojde k použití přísnějšího trestněprávního postihu. Jedná se v souladu § 248 odst. 3 písm. a) a b) TZ o přitěžující okolnosti spáchání trestného činu jako člen organizované skupiny, resp. spáchání trestného činu opětovně, u něhož bude v souladu s § 17 písm. b) TZ postačovat pouhé nedbalostní zavinění. Vedle přitěžujících okolností můžeme najít v této první kvalifikované skutkové podstatě i těžší typ následku, a to buď ve formě způsobení značné škody nebo získání značného prospěchu. Pro oba typy těchto následků bude platit, že hranice při jejímž dosažení dojde k jeho naplnění je 1 000 000 Kč (v souladu s § 138 odst. 1 písm. d) a § 138 odst. 2 TZ). Pro tento následek bude postačovat pouhé nedbalostní zavinění, a to v souladu § 17 písm. a) TZ.¹¹⁹

U této kvalifikované skutkové podstaty došlo zároveň také k přidání peněžitého trestu vůči základní skutkové podstatě trestného činu, ale zároveň i k odebrání trestu zákazu činnosti.

Ve druhé kvalifikované skutkové podstatě, která rovněž zvyšuje trestní sazbu odnětí svobody. Zákonodárce pracoval v první řadě opět s těžším typem následku. U tohoto následku došlo k postižení vzniku škody velkého rozsahu nebo získání prospěchu velkého rozsahu, u nichž je stanovena hranice v souladu s § 138

¹¹⁸ ŠÁMAL, Pavel a ŘÍHA, Jirí. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 3244. ISBN 978-80-7400-893-1. s. 3244.

¹¹⁹ ŠÁMAL, Pavel a ŘÍHA, Jirí. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1. s. 3245.

odst. 1 a § 138 odst. 2 TZ na částku ve výši 10 000 000 Kč. U obou těchto následků bude rovněž jako v případě první kvalifikované podstaty v § 17 písm. a) TZ postačovat nedbalostní zavinění.¹²⁰

Vedle tohoto typu následku zákonodárce do této kvalifikované podstaty zařadil i následek způsobení úpadku jinému, u nějž se bude pracovat s dvěma formami úpadku vyjádřených v zákoně č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). I u tohoto následku bude rovněž potřeba pouze nedbalostního zavinění.¹²¹

Také u této kvalifikované skutkové podstaty provedl zákonodárce oproti předchozím skutkovým podstatám změny v možných udělených trestech, kdy je omezil pouze na uložení trestu odnětí svobody, a to ve výši od 2 do 8 let, což tuhle kvalifikovanou skutkovou podstatu trestného činu řadí jako jedinou ze skutkových podstat v § 248 TZ do kategorie zločinů v souladu s § 14 odst. 3 TZ.

4.6. Speciální důvod účinné lítosti

V závěru této kapitoly se podíváme na speciální důvod účinné lítosti v § 248a TZ, která je speciálním důvodem účinné lítosti pro skutkovou podstatu v § 248 odst. 2 alinea 1 TZ. U tohoto speciálního důvodu účinné lítosti dochází k návaznosti na program shovívavosti neboli leniency program, který je regulován v § 22ba ZOHS. Tento program byl zaveden zákonem č. 360/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 143/2001 Sb. o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, kterým byl začleněn do TZ v reakci na tuhle změnu ZOHS i probíraný speciální důvod účinné lítosti.

Smyslem leniency programu je možnost zvolení si postupu upuštění od pokuty či snížení pokuty od Úřadu, a to v případě, že soutěžitel splní následující podmínky v § 22ba odst. 1 a 2 ZOHS:

- „1) Jestliže Úřad uzná soutěžitele vinným z přestupku podle § 22 odst. 1 písm. b) nebo podle § 22a odst. 1 písm. b),
  - a) upustí od uložení pokuty, pokud soutěžitel

¹²⁰ ŠÁMAL, Pavel a ŘÍHA, Jirí. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1. s. 3245.

¹²¹ PŮRY, František In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, ISBN 978-80-7400-893-1. s. 2854-2855.

- 1. jako první ze všech soutěžitelů předloží Úřadu informace a podklady o utajované dohodě nebo utajovaném jednání ve vzájemné shodě, jejichž cílem je narušení hospodářské soutěže (dále jen „utajovaná dohoda“), které Úřad dosud nezískal a které odůvodňují provedení cíleného šetření na místě anebo prokazují existenci takové utajované dohody,
- 2. přízná účast na utajované dohodě,
- 3. nečinil nátlak na ostatní soutěžitele, aby se utajované dohody účastnili, a
- 4. poskytne Úřadu všechny jemu dostupné podklady a informace o utajované dohodě, nebo
- b) sníží pokutu, o jejíž výši informoval účastníky řízení ve sdělení výhrad, až o 50 %, pokud soutěžitel předloží Úřadu informace a podklady o utajované dohodě, které mají významnou přidanou důkazní hodnotu ve vztahu k důkazní hodnotě podkladů a informací Úřadem dosud získaných, a splní podmínky podle písmene a) bodů 2 a 4; přihlédně při tom k pořadí soutěžitelů, k době, kdy předloží Úřadu informace a podklady o utajované dohodě, a k míře, v jaké informace a podklady posilují svou povahou nebo podrobností možnost Úřadu prokázat utajovanou dohodu
- 2) Úřad může upustit od uložení pokuty nebo snížit pokutu jen na základě žádosti o shovívavost podané soutěžitelem, který
  - a) ukončil účast v utajované dohodě,
  - b) aktivně napomáhá objasnění případu,
  - c) neničí, nepadělá nebo nezatajuje důkazy nebo důležité informace, a to ani v době, kdy zvažoval podání žádosti o shovívavost,
  - d) bez svolení Úřadu nesdělí nebo neposkytne žádné informace o podání žádosti o shovívavost nebo o jejím obsahu dříve, než Úřad vydá v této věci sdělení výhrad, ledaže tak učiní u jiných orgánů pro ochranu hospodářské soutěže, a
  - e) poskytne informace o veškerých minulých či možných budoucích žádostech o shovívavost podaných v souvislosti s údajnou utajovanou dohodou u jakéhokoli soutěžního orgánu jiného členského státu nebo Komise.

Programem bylo tedy umožněno, aby soutěžitelé, kteří se podíleli na kartelových dohodách, měli možnost dosáhnout snížení případné pokuty, popř. i úplného dosáhnutí úplného upuštění od této pokuty, pokud splní všechny vyjmenované podmínky pro aplikaci tohoto programu. Aplikace tohoto programu se jeví jako značně efektivní, neboť v mnoha případech je jedinou možností, jak odhalit tuhle dohodu, jsou informace od soutěžitele, který se na této dohodě účastní.

Zavedení tohoto programu do ZOHS zákonodárce reflektoval i v TZ, do něž zavedl na program navazující speciální důvod účinné lítosti. Tím umožnil zánik trestní odpovědnosti pro skutkovou podstatu v § 248 odst. 2 alinea 1 TZ, pokud pachatel splní podmínky pro program shovívavosti obsažené v ZOHS. Musíme připomenout, že daná skutková podstata se aplikuje pouze pro horizontální kartelové dohody, čímž se tento důvod účinné lítosti neuplatní u ostatních typů narušení hospodářské soutěže, které nejsou postihovány trestním právem, ale ani pro ostatní skutkové podstaty obsažené v § 248 TZ.

Zároveň je potřeba také znovu zmínit to, že subjektem skutkové podstaty v § 248 odst. 2 alinea 1 TZ může být pouze fyzická osoba, nikoliv právnická. Tento speciální důvod účinné lítosti se tak použije jen ve vztahu k fyzické osobě, u které se bude zkoumat podobně jako u otázky zavinění při rozhodování právnické osoby její účast na iniciativě uplatnění programu shovívavosti a na splnění jeho podmínek.^{122 123}

---

¹²² Viz Důvodová zpráva k zákonu č. 360/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů: „*Byť je žadatelem o leniency „soutěžitel“, jímž může být subjekt odlišný od pachatele - např. právnická osoba, a tato také plní podmínky, na nichž závisí upuštění od uložení pokuty či snížení pokuty za kartel, vztahuje se účinná lítost k pachateli jako fyzické osobě; ta se musí pro získání beztrestnosti aktivně zapojit – např. vyvolat či podílet se na krocích soutěžitele v rámci leniency programu, které povedou k odhalení zakázané horizontální dohody či umožní její prokázání.*

¹²³ ŠÁMAL, Pavel a ŘÍHA, Jiří. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1. s. 3252-3261.

5. Trestní odpovědnost právnických osob za porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže

5.1. Obecné podmínky trestní odpovědnosti právnické osoby a jejich vztah k trestnému činu porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže

5.1.1. Obecné podmínky trestní odpovědnosti právnické osoby

V další kapitole se zaměříme na trestní odpovědnost právnických osob za trestný čin porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže, čímž se rozvinou již nastíněné teze týkající se subjektu tohoto trestného činu.

V úvodu této kapitoly si rozebereme základy trestní odpovědnosti právnických osob, jež budeme následně aplikovat na trestný čin porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže. Základy pro vznik trestní odpovědnosti právnické osoby najdeme v TOPO. Samotnou právnickou osobu jakožto subjekt skutkových podstat trestných činů musíme vnímat v souladu s § 20 odst. 1 OZ jako „organizovaný útvar, o kterém zákon stanoví, že má právní osobnost, nebo jehož právní osobnost zákon uzná.“

Samotné základy trestní odpovědnosti právnické osoby najdeme v § 8 TOPO, na základě, kterého si lze dle odstavců 1 a 2 můžeme vymezit několik základních předpokladů a znaků, jež musí být splněny k tomu, aby došlo ke vzniku trestní odpovědnosti právnické osoby. První znakem je protiprávnost. Ta se bude posuzovat v souladu s vymezenými trestnými činy v TZ vyjma těch, u nichž zákonodárce určil, že je právnická osoba nemůže dle § 7 TOPO spáchat.¹²⁴

Za druhé bude potřebné, aby trestný čin nastal v zájmu této právnické osoby nebo v rámci její činnosti. K naplnění tohoto znaku stačí naplnění jedné z podmínek, jimiž je spáchání protiprávního činu buď v jejím zájmu, což je pojem široký a může se vztahovat na její zájem majetkový i nemajetkový, který může právnické osobě vzniknout, anebo v rámci její činnosti, u níž se bude posuzovat konkrétní oblast činnosti právnické osoby.¹²⁵

---

¹²⁴ JELÍNEK, Jiří. In: JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část.* 8. vydání. Praha: Leges, 2022. ISBN 978-80-7502-576-0. s. 392.

¹²⁵ JELÍNEK, Jiří. In: JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část.* 8. vydání. Praha: Leges, 2022. ISBN 978-80-7502-576-0. s. 393-394.

Třetím znakem je to, aby trestný čin byl spáchán jednou z osob vymezených v § 8 odst. 1 TOPO. Tento okruh osob se dělí na osoby v § 8 odst. 1 písm. a) až c) TOPO, které mají vůči právnické osobě silné postavení a mohou její fungování značně ovlivňovat (osoby v pozici statutára a další) a na zaměstnance právnické osoby v § 8 odst. 1 písm. d) TOPO, u nichž spáchání trestného činu bude právnické osobě přiřitatelné.¹²⁶

Samotný trestný čin bude právnické osobě přiřitatelný, pokud se bude v souladu s § 8 odst. 2 písm. a) TOPO jednat o jednání orgánů právnické osoby nebo osob v § 8 odst. 1 písm. a) až c) TOPO nebo dle § 8 odst. 2 písm. b) TOPO o zaměstnance dle § 8 odst. 1 písm. d) TOPO, pokud ke spáchání tohoto trestného činu došlo na podkladě rozhodnutí, schválení nebo pokynu orgánů právnické osoby nebo osob uvedených v § 8 odst. 1 písm. a) až c) TOPO nebo proto, že orgány právnické osoby nebo osoby uvedené v § 8 odstavci 1 písm. a) až c) TOPO neprovedly taková opatření, která měly provést podle jiného právního předpisu nebo která po nich lze spravedlivě požadovat.^{127 128}

Z tohoto vzniku trestní odpovědnosti zákonodárce připouští a umožňuje právnické osobě to, že se z tohoto trestného činu může vyvinut, pokud vynaloží veškeré úsilí, které na ní mohlo být spravedlivě požadováno, aby spáchání trestného činu výše uvedenými osobami zabránila. Při posuzování této možnosti se řeší to, aby mimo zákonného jednání právnická osoba připravila takové mechanismy, které naplní znak veškerého úsilí pro odvrácení spáchání trestného činu.¹²⁹

5.1.2. Vztah obecných podmínek trestní odpovědnosti právnických osob k trestnému činu porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže

Po rozboru základů trestní odpovědnosti právnických osob se podíváme na aplikovatelnost těchto předpokladů k výše rozebranému trestnému činu porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže v § 248 TZ, čímž navážeme na část z předcházející kapitoly, která se věnovala subjektu jakožto znaku skutkového podstaty trestného činu. Zařazení této kapitoly považuji za vhodné vzhledem

¹²⁶ JELÍNEK, Jiří. In: JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část. 8.* vydání. Praha: Leges, 2022. ISBN 978-80-7502-576-0. s. 392-393.

¹²⁷ JELÍNEK, Jiří. In: JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část. 8.* vydání. Praha: Leges, 2022. ISBN 978-80-7502-576-0. s. 392-394.

¹²⁸ Vedle těchto základních znaků trestní odpovědnosti došlo v § 8 odst. 3 a 4 TOPO k vymezení dalších možných znaků, které mohou ovlivnit trestní odpovědnost právnické osoby. Těmto ustanovením se vzhledem k dalšímu výkladu a smyslu práce detailněji věnovat nebudeme.

¹²⁹ JELÍNEK, Jiří. In: JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část. 8.* vydání. Praha: Leges, 2022. ISBN 978-80-7502-576-0. s. 394-395.

k tomu, že v drtivé většině případů se bude při spáchání tohoto trestného činu jednat o to, že se ho dopustí nějaká fyzická osoba, která jedná za právnickou osobu.¹³⁰

Právnická osoba může být subjektem tohoto trestného činu pouze v případě jedné ze čtyř skutkových podstat v § 248 TZ, a to konkrétně u skutkové podstaty v § 248 odst. 1 TZ, jež se týká nekalé soutěže dle OZ, kde se ve velkém množství případů tohoto trestného činu dopustí osoba vymezená v § 8 odst. 1 v písm. a) až d) TOPO, jejíž jednání bude následně přičitatelné i právnické osobě. Zde si to lze představit zejména u osob uvedených v § 8 odst. 1 písm. a) až c) TOPO, které budou chtít nekalosoutěžním jednáním způsobit újmu zejména soutěžitelům, což budou činit v zájmu právnické osoby nebo v rámci její činnosti. Vedle těchto osob může dojít ke spáchání tohoto trestného činu i zaměstnancem dle odst. 1 písm. d) uvedeného ustanovení, který to učiní na podkladě rozhodnutí, schválení nebo pokynu orgánů právnické osoby nebo osob výše uvedených. I u zaměstnance se bude jednat o velmi obdobnou situaci jako v prvním případě, neboť si lze např. představit situaci udělení pokynu některým či všemi členy statutárního orgánu zaměstnanci, aby toto jednání provedl a který ho např. z loajality k právnické osobě učiní. Do úvahy bude přicházet i možnost, že zaměstnanec učiní toto jednání i bez příslušného rozhodnutí, schválení nebo pokynu, a to buď znovu z loajality k právnické osobě či jiné pohnutky osobního zájmu a právnická osoba zároveň neučiní nezbytná opatření k zamezení nebo odvrácení následků spáchaného trestného činu.

V souvislosti s touto skutkovou podstatou nesmíme opomenout i to, že u ní v případě jejího naplnění dle § 248 odst. 1 písm. e) TZ týkající se podplácení jakožto deliktu souvisejícího s nekalou soutěží, dochází k vyjmutí ze speciální úpravy účinné lítosti, jež je určena přímo pro právnické osoby v TOPO, a to společně s ostatními korupčními trestnými činy. Zákonodárce zde bral ohled mj. na mezinárodní závazky, jež se týkají korupčních trestných činů, a jimiž je Česká republika vázána.¹³¹ K tomu se musí podotknout, že v původním znění úpravy

¹³⁰ Nejčastěji se bude nejspíš jednat o osobu v pozici statutárního orgánu.

¹³¹ To lze vyvodit z důvodové zprávy k zákonu č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim: „*Institut účinné lítosti je však vyloučen u korupčních trestných činů, což vychází z požadavku orgánů mezinárodních organizací pověřených kontrolou plnění závazků smluvních stran vyplývajících z Úmluvy o boji proti podplácení zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních podnikatelských transakcích (č. 25/2000 Sb.) a Trestněprávní úmluvy o korupci Rady Evropy (č. 70/2002 Sb.m.s.), neboť v rámci OECD a Rady Evropy se institut účinné lítosti stal ve vztahu k podplácení zahraničních veřejných činitelů předmětem opakované kritiky. Uvedené mezinárodní smlouvy, ani Úmluva o boji proti korupci úředníků Evropských společenství nebo úředníků členských států Evropské unie vypracovaná na základě článku K. 3 Smlouvy o Evropské*

TOPO skutková podstata § 248 odst. 1 písm. e) zařazena nebyla. K tomu došlo až zákonem č. 183/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o novele TOPO**“), u nějž se ale uplatní i původní teze z důvodové zprávy k TOPO.^{132 133}

U ostatních skutkových podstat v § 248 odst. 2 TZ právnická osoba nemůže být pachatelem trestného činu, a to dle nejspíše kvůli efektivnosti a dost silnému postavení zejména Úřadu při udělování sankcí právnickým osobám za jednotlivé formy narušení hospodářské soutěže.¹³⁴ Bohužel, k zavedení této výjimky subjektu trestného činu v § 248 odst. 2 TZ došlo nikoliv vládním návrhem, ke kterému by byla příslušná důvodová zpráva, jež by analyzovala důvody začlenění jednotlivých trestných činů do vyjmenovaných výjimek, ale až při jednání ve výborech Poslanecké sněmovny k zákonu o novele TOPO, jež právě zakotvil tyto skutkové podstaty obsažené v § 248 odst. 2 TZ do výjimek z trestní odpovědnosti právnické osoby při změně konceptu vymezení trestných činů, za něž je právnická osoba trestně odpovědná. K návrhu došlo z osvojeného návrhu Úřadu,¹³⁵ což nám potvrzuje hlavní domněnky a nejspíše i důvody zavedení této výjimky do TOPO.¹³⁶ K tomu lze podotknout, že Úřad vystupuje jako rozhodovací orgán pouze v případě skutkových podstat alinea 1 a 2 příslušného ustanovení. Ve skutkové podstatě § 248 odst. 2 alinea 3 bude otázka dohledu náležet České národní bance,¹³⁷ která bude udělovat i příslušné sankce.

---

unii nebo Protokol k Úmluvě o ochraně finančních zájmů Evropských společenství, vypracovaný na základě článku K.3 Smlouvy o Evropské unii, neobsahují oprávnění členských států stanovit takový zvláštní způsob zániku trestnosti podplácení, přijetí úplatku a nepřímého úplatkářství.

¹³² Viz Důvodová zpráva k zákonu č. 183/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů: „*Institut účinné lítosti se podle současné úpravy neuplatní u úplatkářství (trestné činy přijetí úplatku podle § 331 trestního zákoníku, podplácení podle § 332 trestního zákoníku a nepřímého úplatkářství podle § 333 trestního zákoníku). Navrhuje se vyloučit tento důvod zániku trestní odpovědnosti právnické osoby i na další korupční trestné činy.*“

¹³³ ŠÁMAL, Pavel. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní odpovědnost právnických osob. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2018. ISBN 978-80-7400-592-3. s. 311-313.

¹³⁴ ŠÁMAL, Pavel a ŘÍHA, Jiří. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1. s. 3245.

¹³⁵ *Ústavně právní výbor: Zápis z jednání č. 48 (25. listopadu 2015)*. Online. 2015. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/text2.sqw?idd=77069>. [cit. 2024-02-15].

¹³⁶ ŠELLENG, Dalibor. *Právnická osoba jako pachatel trestného činu*. Teoretik. Praha: Leges, 2019. ISBN 978-80-7502-339-1. s. 98.

¹³⁷ Vymezení oblastí, na něž ČNB dohlíží, najdeme v § 44 odst. 1 zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, jež se týkají i oblastí vymezených ve skutkové podstatě § 248 odst. 2 alinea 3 TZ.

Toto zařazení do výjimek TOPO vnímám negativně, a to ze dvou základních důvodů. První důvodem je otázka dostatečné efektivnosti možných udělovaných sankcí, které mohou být udělovány zejména Úřadem, jehož názor hrál při začlenění této výjimky do TOPO významnou roli. Je určitě pravda, že sankce udělované Úřadem na základě ZOHS nebo na základě ZZVZ lze považovat v mnoha případech za dostatečné. Na druhou stranou se musí ale dodat, že Úřad může být někdy při udělování některých sankcí značně omezen. Úřadu není umožněna zejména možnost zastavení činnosti či zákazu účasti ve veřejné soutěži,¹³⁸ popř. i jiných trestů včetně až krajní možnosti zrušení právnické osoby,¹³⁹ což TOPO v § 15 a násl. umožňuje.¹⁴⁰ Hrozba těchto trestů by mohla působit značně efektivně, pokud by v konkrétním případě nepostačily sankce udělené ve správním řízení vedeném Úřadem.

K tomu se musí poznamenat, že lepší prostředky sankcionování oproti Úřadu má na druhou stranu Česká národní banka, která může v krajních případech mj. omezit či odejmout udělenou licenci konkrétní právnické osobě,¹⁴¹ jež je potřeba pro výkon její činnosti. Tuhle velmi intenzivní sankci můžeme považovat jako dostatečnou a můžeme na základě toho konstatovat, že větší smysl zařazení do kategorie výjimek TOPO by měla hlavně skutková podstata v § 248 odst. 2 alinea 3 TZ, u které může být netrestněprávní ochrana dostatečná a efektivnější než u prvních dvou skutkových podstat v § 248 odst. 2 TZ, u nichž bude ve správním trestání náležet příslušnost Úřadu.

Druhým důvodem k pochybnostem je i to, že daná skutková podstata je jedinou skutkovou podstatou z hlavy VI, jež je do těchto výjimek zařazena. Zde lze jenom souhlasit a podpořit názor Šámala,¹⁴² který kritizuje různé pojetí zákonodárce u rozdílných skutkových podstat jiných trestných činů vzhledem

---

¹³⁸ Dochází ke zmínce jen o trestu zákazu účasti ve veřejné soutěži z trestu zákazu plnění veřejných zakázek nebo účasti ve veřejné soutěži, neboť udělení trestu zákazu plnění veřejných zakázek je v ZOHS Úřadu umožněno.

¹³⁹ K tomuto trestu se musí poznamenat, že pro jeho udělení musí být splněny podmínky v § 16 TOPO, jejichž základem je dle § 16 odst. 1 TOPO spáchání trestného činu či trestných činů převážně nebo zcela v rámci její činnosti, k čemuž nemusí v četném množství případů dojít.

¹⁴⁰ Zde je potřeba zmínit i to, že možnosti při udělování sankcí Úřadu novelou ZOHS narostly. - NERUDA, Robert; ŠIMEČEK, Ivo; PIPKOVÁ, Joanna Petra. *Novela ZOHS v kostce IV: Když se porušování pravidel opravdu nevyplatí....* Online. In: Havel & Partners blog. 2023. Dostupné z: <https://www.havelpartners.blog/novela-zohs-v-kostce-iv-kdyz-se-porusovani-pravidel-opravdu-nevyplati>. [cit. 2024-03-12].

¹⁴¹ Např. § 26 odst. 5 písm. b) zákon č. 21/1992 Sb., o bankách

¹⁴² ŠÁMAL, Pavel a ŘÍHA, Jiří. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1. s. 3245.

k trestní odpovědnosti právnických osob. Kvůli tomu může docházet k určitým interpretačním problémům, kdy například u skutkové podstaty v § 248 odst. 2 alinea 2 TZ může dojít k tomu, že pokud dojde k naplnění zejména skutkových podstat trestných činů v § 256, resp. 257 TZ, jež se týkají veřejných zakázek, je její jednočinný souběh s těmito skutkovými podstatami vyloučen. V tomto případě tedy vznikne kuriozní situace, kdy jednou dojde ke vzniku trestní odpovědnosti právnické osoby, ale v případě naplnění „pouze“ skutkové podstaty v § 248 odst. 2 alinea 2 TZ ke vzniku trestní odpovědnosti u právnické osoby nedojde.

Vzhledem k výše zmíněným důvodům přichází do úvahy a zákonodárci se nabízí široký prostor ke změně právních předpisů, a to nejen TZ, ale i ZOHS či ZZVZ.

5.2. Trestněprávní compliance

V návaznosti na předchozí výklady týkající se obecných podmínek trestní odpovědnosti právnické osoby a jejich vztahu k trestní odpovědnosti za trestný čin v § 248 TZ, se v další kapitole zaměříme na možnosti toho, jakým způsobem může dojít k vyvinění se z trestní odpovědnosti na základě § 8 odst. 5 TOPO. Tím tedy budeme analyzovat možnosti toho, jak lze docílit vynaložení veškerého úsilí, které na právnické osobě bylo možno spravedlivě požadovat, aby spáchání trestného činu výše uvedenými osobami, jejichž jednání je právnické osobě přičitatelné, zabránila. Tato opatření budeme vztahovat zejména ke skutkové podstatě trestného činu v § 248 odst. 1 TZ, za níž je možný vznik trestní odpovědnosti právnické osoby.

Základním pojmem pro tato opatření ze strany právnické osoby je pojem compliance, pod nějž můžeme zařadit způsoby, jak se právnická osoba bude schopna z trestní odpovědnosti vyvinít. Forma opatření bude záležet vždy na konkrétní právnické osobě, u které se bude zohledňovat např. její velikost, neboť jiné požadavky budou kladeny na právnické osoby se silným ekonomickým a početným personálním zázemím a vysokým základním kapitálem a právnickými osobami, které budou působit jen na malém lokálním trhu, jejichž ekonomická pozice nebude dostatečně silná.¹⁴³

Mezi základní opatření můžeme zařadit kladení důrazu na dodržování právních předpisů, v nichž jsou uloženy konkrétní právní povinnosti. Pro skutkovou

---

¹⁴³ ŠELLENG, Dalibor. *Právnická osoba jako pachatel trestného činu*. Teoretik. Praha: Leges, 2019. ISBN 978-80-7502-339-1. s. 202-203.

podstatou v § 248 odst. 1 TZ mezi tyto právní předpisy půjde kromě OZ zařadit i zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích) a v něm stanovená povinnost péče řádného hospodáře, jenž se týká členů orgánů právnické osoby.^{144 145}

Dalším možným opatřením jsou kvalitně formulované vnitřní předpisy právnické osoby, které budou vymezovat základní předpoklady jejího fungování. Vedle těchto vnitřních předpisů může přicházet do úvahy i vytvoření etického kodexu právnické osoby, který vymezí základní zásady toho, jak zaměstnanci a fyzické osoby v postavení orgánů právnické osoby mají jednat, čímž se nastaví i základní principy fungování právnické osoby. Dalším dokumentem, který může napomoci vyvinění se právnické osoby, je zavedení protikorupčního programu, jež znovu stanoví základní principy činnosti právnické osoby, a to nejen vzhledem k předcházení korupce, ale i k případnému řešení spáchaného korupčního jednání. Účinek tohoto opatření můžeme vzhledem k trestnému činu porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže vztáhnout k § 248 odst. 1 písm. e) TZ, jež v rámci nekalé soutěže dopadá právě na případy korupčního jednání a lze uvažovat, že pokud dojde k zavedení zmíněného opatření, tak právnická osoba bude mít znatelnou možnost se se v případě spáchaní tohoto trestného činu tímto jednáním z trestní odpovědnosti vyvinit. Další účinným opatřením může být zavedení tzv. podnikového ombudsmana, který bude nestranně řešit a analyzovat případné problémy a bude u nich navrhopvat konkrétní řešení, které budou vzniklý problém bezprostředně řešit nebo které budou preventivního rázu pro případné budoucí obdobné problémy.¹⁴⁶

Všechna tato opatření a další případné výklady ohledně dané problematiky mohou být přednášeny na vzdělávacích akcích právnické osoby, kde budou vysvětleny jednak právní předpisy, které musí být dodržovány, nebo i to jaké jednání mohou být s v souvislosti s těmito právními předpisy protiprávními.

---

¹⁴⁴ Můžeme předpokládat, pokud dojde k naplnění skutkové podstaty v § 248 odst. 1 TZ, resp. i skutkových podstat v § 248 odst. 2 TZ, za něž právnická osoba není trestně odpovědná, tak může při něm dojít i k porušení povinnosti péče řádného hospodáře.

¹⁴⁵ ŠELLENG, Dalibor. *Právnická osoba jako pachatel trestného činu*. Teoretik. Praha: Leges, 2019. ISBN 978-80-7502-339-1. s. 207.

¹⁴⁶ ŠELLENG, Dalibor. *Právnická osoba jako pachatel trestného činu*. Teoretik. Praha: Leges, 2019. ISBN 978-80-7502-339-1. s. 207-208.

Rovněž tam mohou být osvětleny i principy, zásady či jiná opatření, které povedou k minimalizaci tohoto protiprávního jednání.¹⁴⁷

Jak již bylo uvedeno výše je potřeba posuzovat zavedení jednotlivých opatření pro vyvinění se z trestní odpovědnosti ze strany právnické osobě v souladu s § 8 odst. 5 TOPO vzhledem ke konkrétní právnické osobě. U některých právnických osob, a to zejména těch menších, bude postačovat zavedení pouze některých zmíněných opatření. Ta ale nemusí postačovat u větších právnických osob s větší ekonomickou silou a širší organizační strukturou. U těch bude pro možnost vyvinění potřeba komplexního compliance programu, při jehož tvorbě bude nezbytné zhodnotit fungování a činnost právnické osoby ve všech možných aspektech a rovinách. Po této celkové analýze je možné zavést výše uvedená, popř. i jiná opatření, která dosáhnou úrovně vynaložení veškerého úsilí právnické osoby, jež je na ní možné spravedlivě požadovat a jež budou schopna reagovat na případné protiprávní jednání efektivně a účelně.¹⁴⁸

Zvýšený důraz na zavedení tohoto compliance programu bude i v případě předcházení spáchání trestného činu v § 248 odst. 1 TZ, u kterého může být vysoký předpoklad spáchání trestného činu, jež může být následně přičten právnické osobě. Součástí compliance programu, resp. kroků, které budou spět k jeho vytvoření, je důležité zhodnocení příslušných rizik, a to nejen těch týkajících se nekalosoutěžního jednání, ale i jiných trestných činů, zejména těch souvisejících s hospodářskou kriminalitou, u kterých často může vzniknout vztah přičitatelnosti k právnické osobě. Z uvedených opatření lze vyzdvihnout zejména vytvoření kvalitních vnitřních předpisů, popř. i samostatného etického kodexu, jež bude reflektovat principy a zásady jednání za právnickou osobu. Vedle jejich zavedení je více než vhodné v komplexně fungujícím compliance programu zavést i účinný a efektivní nástroje pro nahlašování protiprávního jednání, které zajistí důkladnou ochranu těch osob, které toto protiprávní jednání nebo i pouhé jednání v rozporu s etickými zásadami nahlásí a na základě toho dojde i k následnému sankčnímu či preventivnímu opatření. V souvislosti s tím nelze opomenout případně i ohlášení spáchání trestného činu státnímu zástupci či policejnímu orgánu, které může při splnění dalších podmínek účinné lítosti v § 11 TOPO vést k zániku trestní

---

¹⁴⁷ ŠELLENG, Dalibor. *Právnická osoba jako pachatel trestného činu*. Teoretik. Praha: Leges, 2019. ISBN 978-80-7502-339-1. s. 207.

¹⁴⁸ ŠELLENG, Dalibor. *Právnická osoba jako pachatel trestného činu*. Teoretik. Praha: Leges, 2019. ISBN 978-80-7502-339-1. s. 208-209.

odpovědnosti právnické osoby.¹⁴⁹ Významnou roli hrají v compliance programu i vzdělávací akce nejlépe opakujícího se rázu, jež budou vedeny zkušenými a kvalifikovanými osobami, a to buď z řad interních osob ze struktury právnické osoby či od externích odborníků, kteří poskytnou dostatečný výklad a osvětu o obsahu právních či vnitřních předpisů právnické osoby. Závěrem k compliance programu musíme zmínit, že podoba jednotlivých opatření může být, resp. by měla být, měněna a přizpůsobována v průběhu času, a to z důvodu účelnosti těchto opatření.¹⁵⁰

6. Trestněprávní úprava hospodářské soutěže ve Spolkové republice Německo a její srovnání s českou právní úpravou

6.1. Hospodářská soutěž a její zakotvení v právním řádu Spolkové republiky Německo

V poslední kapitole diplomové práce se podíváme na trestněprávní úpravu hospodářské soutěže ve Spolkové republice Německo, kterou budeme porovnávat s úpravou trestného činu porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže v českém právním řádu.

Pro pochopení této trestněprávní regulace se musíme nejdříve zaměřit na roli hospodářské soutěže v celém systému právního řádu Spolkové republiky Německo. Základním rozdělením hospodářské soutěže v německém právním řádu je rozdělení na hospodářskou soutěž v užším smyslu (*Wettbewerbsrecht in engeren Sinn*), pod níž je podřazena úprava nekalé soutěže (*Unlauterkeitsrecht*), v níž se uplatní zejména soukromoprávní nástroje, a hospodářskou soutěž v širším slova smyslu, v níž je vedle úpravy nekalé soutěže zařazeno i právo proti omezení hospodářské soutěže, resp. kartelové právo (*Kartellrecht*). V tom bude větší prostor ponechán úpravě práva veřejného a příslušným veřejnoprávním nástrojům.

Dvěma základními právními předpisy úpravy hospodářské soutěže jsou zákon proti nekalé soutěži (*Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb, dále jen*

---

¹⁴⁹ U korupčních trestných činů, vč. § 248 odst. 1 písm. e) TZ bude v případě splnění podmínek v § 159c zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) možné uplatnit dočasné odložení trestního stíhání.

¹⁵⁰ MEČL, Stanislav a LOGESOVÁ, Jitka. Trestněprávní compliance. In: SCHENKOVÁ, Kateřina a LASÁK, Jan a kol. *Compliance v podnikové praxi*. Praha: C.H.Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-688-5. s. 96-99.

„*UWG*“) a zákon proti omezením (omezování) hospodářské soutěže (*Gesetz gegen Wettbewerbsbeschränkungen, dále jen „GWB“*).¹⁵¹

V *UWG* najdeme některé zvláštní skutkové podstaty nekalé soutěže, jež můžeme najít i v *OZ*, a to včetně generální klauzule nekalé soutěže v § 3 *UWG*. V *GWB* najdeme podobně jako v *ZOHS* právní úpravu zakázaných dohod (§ 1 až § 3 *GWB*), ale i zákaz zneužití dominantního postavení (§ 18 a násl. *GWB*), popř. i jiných druhů omezení hospodářské soutěže (např. § 21 *GWB* zákaz bojkotů). *GWB* také nezapomíná na kontrolu spojení soutěžitelů (§ 35 a násl. *GWB*). Specifikem *GWB* je, že kromě úpravy omezení hospodářské soutěže ve smyslu našeho *ZOHS*, se tam nachází i právní úprava týkající se zadávání veřejných zakázek, čímž dochází ke spojení těchto právních úprav, které jsou v našem právním řádu obsaženy ve dvou odlišných právních předpisech.

Vedle těchto právních předpisů vzhledem k formulaci skutkových podstat trestného činu porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže můžeme mezi další právní předpisy ovlivňující hospodářskou soutěž zařadit zejména následující právní předpisy:

- Zákon o ochraně obchodního tajemství (*Gesetz zum Schutz von Geschäftsgeheimnissen dále jen „GeschGehG“*)
- Zákon o ochraně značky a jiného označení (*Gesetz über den Schutz von Marken und sonstigen Kennzeichen dále jen „MarkenG“*).

6.2. Trestněprávní regulace hospodářské soutěže ve Spolkové republice Německo

6.2.1. Charakter trestněprávní regulace hospodářské soutěže

Roztříštěnost těchto právních předpisů je zachována i v úpravě hospodářské soutěže v trestním právu, kde její úpravu vedle německého trestního zákoníku (*Strafgesetzbuch, dále jen „StGB“*) jako hlavního německého trestněprávního kodexu hmotného práva, jehož obecná část upravuje základy pro trestní právo a jehož zvláštní část upravuje některé trestné činy, najdeme i v tzv. vedlejší či sekundárním trestním právu (*Nebenstrafrecht*). Tato sekundární část trestního práva obsahuje další trestné činy, jež nejsou obsaženy v *StGB*, nýbrž jsou zařazeny v

---

¹⁵¹ DREHER, Meinrad a KULKA, Michael. *Wettbewerbs- und Kartellrecht - Eine systematische Darstellung des deutschen und europäischen Rechts*. 10. vydání. Heidelberg: C.F. Müller, 2018. ISBN 978-3-8144-4604-5. s. 1-4.

jiných právních předpisech dle předmětu jejich právní úpravy. I pro tuhle oblast trestního práva platí základy a principy trestního práva vymezené v obecné části StGB.¹⁵²

Z důvodu smyslu samotné této kapitoly, jímž je komparace české a německé právní regulace v oblasti hospodářské soutěže z hlediska trestněprávního, budeme při této komparaci kvůli výše zmíněné roztržitosti postupovat v souladu s § 248 TZ, s nímž budeme následně porovnávat a analyzovat související skutkové podstaty trestných činů.

6.2.2. Trestněprávní úprava nekalosoutěžního jednání

Jako první budeme porovnávat skutkovou podstatu nekalé soutěže dle § 248 odst. 1 TZ. V německém právním řádu, jak již bylo zmíněno, je hlavním právním předpisem upravující nekalou soutěž UWG. Tento právní předpis obsahuje mj. i příslušná trestněprávní ustanovení. K obecnému charakteru trestněprávní regulace nekalé soutěže v UWG můžeme říct, že v německém právním řádu dochází k úbytku trestněprávní regulace, jež by měla dopadat na nekalosoutěžní jednání.¹⁵³

Tento přístup se odráží i v UWG tak, že trestná bude pouze taková reklama, která naplní znaky jedné ze dvou skutkových podstat v § 16 UWG (*Strafbare Werbung*). K naplnění první skutkové podstaty v § 16 odst. 1 UWG dojde v případě, že dojde k veřejnému oslovení velké skupiny osob, čímž dojde k úmyslnému uvedení nepravdivých skutečností o existenci zvláště výhodné nabídky. Objektem této skutkové podstaty je zejména ochrana majetku spotřebitele, který může být touto reklamou poškozen. Je možné, že vedle ní dojde i k naplnění skutkové podstaty podvodu v § 263 StGB, kdy bude jednočinný souběh vyloučen.¹⁵⁴

Druhá skutková podstata v § 16 odst. 2 UWG se naplní, jestli dojde v obchodních transakcích k závazku přimět spotřebitele ke koupi zboží, služeb nebo práv, a to s příslibem, že obdrží zvláštní výhody buď od samotného organizátora nebo od třetí osoby, pokud přiměje ostatní k uzavření podobných obchodů, které následně mají, vzhledem k povaze této reklamy, pod podobným

---

¹⁵² FRISTER, Helmut. *Strafrecht Allgemeiner Teil*. 7. vydání München: C. H. Beck, 2015. ISBN 978-3-406-67895-0. s. 7-9.

¹⁵³ DREHER, Meinrad a KULKA, Michael. *Wettbewerbs- und Kartellrecht Eine systematische Darstellung des deutschen und europäischen Rechts*. 10. vydání. Heidelberg: C.F. Müller, 2018. ISBN 978-3-8144-4604-5. s. 210.

¹⁵⁴ HELLMANN, Uwe. *Wirtschaftsstrafrecht*. 6. vydání. Stuttgart: W. Kohlhammer, 2023. ISBN 978-3-17-040890-6. s. 155-170.

přislíbem získání těchto výhod získat jiné zákazníky. Jedná se o reklamu, která má charakter pyramidového schématu, jejímž cílem je získat co nejvíce zákazníků tímto nekalým způsobem.^{155 156}

V ostatních případech nekalosoutěžního jednání obsaženého v UWG (tj. jednání dle generální klauzule nekalého obchodního jednání v § 3 UWG, agresivního obchodního jednání v § 4a UWG, klamavého obchodního jednání v § 5 UWG, klamavé reklamy v § 6 UWG, bezdůvodného obtěžování v § 7 UWG) nedojde ke vzniku trestní odpovědnosti, ale použijí se pouze prostředky soukromého práva (náhrada škody a další možné prostředky v § 9 a násl. UWG), resp. v případech uvedených v § 19 a násl. UWG dojde ke spáchání přestupku (v německé úpravě označen jako správní delikt) a ke vzniku k odpovědnosti správněprávní, pro níž se v otázkách neupravených UWG subsidiárně použije německý přestupkový zákon (*Gesetz über Ordnungswidrigkeiten, dále jen „OWiG“*).¹⁵⁷

Obě skutkové podstaty, u nichž vznikne trestní odpovědnost, můžeme porovnávat s § 248 odst. 1 písm. a) TZ, jež vychází z právní úpravy OZ upravující klamavou reklamu. Největší rozdílem mezi oběma právními úpravami je to, že německý zákonodárce vymezil pouze typově druhy takové klamavé reklamy, která bude mít trestněprávní důsledky. Oproti tomu český zákonodárce zvolil možnost obecné trestnosti za obecně vymezenou klamavou reklamu dle definice OZ,¹⁵⁸ pokud dojde k naplnění ostatních znaků této skutkové podstaty v TZ.

Při možné inspiraci se německému zákonodárci nabízí konkrétní možnost zavedení do objektivní stránky trestného činu jiného typu následku v objektivní stránce trestného činu, a to s ohledem na výši způsobené škody, neboť se domnívám, že současná formulace, a to zejména ta v § 16 odst. 1 UWG, tj. následek způsobení újmy většímu počtu osob, může být značně vágní a neurčitý a být tím

---

¹⁵⁵ K českému pojetí viz ŠVÁSTA, Pavel. *Pyramidové programy a Ponziho schémata v českém právu*. Online. 2012. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/pyramidove-programy-a-ponziho-schemata-v-ceskem-pravu-86517.html>. [cit. 2024-03-17].

¹⁵⁶ HELLMANN, Uwe. *Wirtschaftsstrafrecht*. 6. vydání. Stuttgart: W. Kohlhammer, 2023. ISBN 978-3-17-040890-6. s. 170-176.

¹⁵⁷ DREHER, Meinrad; KULKA, Michael. *Wettbewerbs- und Kartellrecht Eine systematische Darstellung des deutschen und europäischen Rechts*. 10. vydání. Heidelberg: C.F. Müller, 2018. ISBN 978-3-8144-4604-5. str. 210.

¹⁵⁸ Srov. § 2977 OZ: „Klamavá reklama je taková reklama, která souvisí s podnikáním nebo povoláním, sleduje podpořit odbyv movitých nebo nemovitých věcí nebo poskytování služeb, včetně práv a povinností, klame nebo je způsobilá klamat podáním nebo jakýmkoli jiným způsobem osoby, jimž je určena nebo k nimž dospěje, a tím i zřejmě způsobilá ovlivnit hospodářské chování takových osob.“

následně i problematický při interpretaci tohoto ustanovení. Další možná inspirace je pro obě úpravy z hlediska přístupu k aplikaci trestního práva, kdy v obou úpravách může dojít s ohledem na zahraniční pojetí s přihlédnutím k právnímu vývoji k rozšíření, resp. zúžení trestněprávní úpravy klamavé reklamy.

Vedle úpravy UWG můžeme najít další úpravu nekalé soutěže ve smyslu českého OZ i TZ i v jiných zákonech, jež obsahují taková příslušná trestněprávní ustanovení, která jsou součástí sekundárního trestního práva. Mezi těmito právními předpisy lze zmínit jako první § 23 GeschGehG, jež upravuje to, kdy porušení obchodního tajemství bude mít trestněprávní důsledky a dojde přitom ke vzniku trestněprávní odpovědnosti.¹⁵⁹ Vedle tohoto ustanovení je ochrana obchodního tajemství možná i na základě § 203 StGB, který upravuje trestný čin porušení soukromého tajemství. Tato skutková podstata nechrání pouze obchodní tajemství, ale i jiné další povinnosti mlčenlivosti, k níž jsou na základě zákona zavázány některé osoby (např. advokáti). Jedná se tedy o úpravu odlišnou, která neupravuje a jejímž hlavním smyslem není pouze ochrana obchodního tajemství s ohledem na hospodářskou soutěž, nýbrž chrání zákonem přiznanou mlčenlivost.¹⁶⁰ Tato ustanovení jde přirovnat ke skutkové podstatě v § 248 odst. 1 písm. e) TZ, jež vychází z OZ a jehož právní úprava je s německou právní úpravou značně podobná s tím, že v českém právním řádu jsou obě skutkové podstaty obsažené v jednom společném ustanovení.¹⁶¹

Jako další se zmíníme o právní úpravě MarkenG a § 143 a § 144 tohoto zákona, jež upravují trestněprávní úpravu související zejména s ochrannou známkou, popř. i jiným označením, resp. porušením práv souvisejících s použitím geografického označení původu. Tyto trestné činy lze postavit do komparace se skutkovými podstatami v § 248 odst. 1 písm. b) a c) TZ s tím, že se se bude jednat pouze o část těchto skutkových podstat, neboť německá právní úprava v § 143 MarkenG dopadá v některých částech spíše na ochranu ochranné známky,¹⁶² u níž budeme aplikovat v České republice spíše skutkovou podstatu trestného činu porušení práv k ochranné známce a jiným označením v § 268 TZ. V ostatních aspektech, tj. v rámci klamavého označení a porušení práv souvisejících s použitím

---

¹⁵⁹ Viz k německé právní úpravě HELLMANN, Uwe. *Wirtschaftsstrafrecht*. 6. vydání. Stuttgart: W. Kohlhammer, 2023. ISBN 978-3-17-040890-6. s. 177-191.

¹⁶⁰ Přicházela by do úvahy i částečná komparace s trestným činem neoprávněného nakládání s osobními údaji v § 180 TZ.

¹⁶¹ Ke srov. § 2985 OZ týkající se porušení obchodního tajemství

¹⁶² V § 15 MarkenG nalezneme úpravu obchodní známky a jiného označení.

geografického označení se právní úprava MarkenG a TZ, resp. navazujícího OZ k sobě značně blíží s tím, že úprava klamavého označování zboží a služeb a vyvolání nebezpečí záměny v českém právním řádu je znovu širší a je dle mého názoru komplexnější, protože oproti německému MarkenG, jež zakazuje dle vztahu § 143 a § 15 MarkenG obecné použití takového označení, které je schopné docílit záměny v obchodním styku, resp. takového označení původu, tak český právní řád pamatuje a jsou i relevantních definicích nekalosoutěžních jednání obsaženy i znaky, které mohou komplexně dopadat na větší okruh protiprávních jednání, které budou relevantní i v aplikační praxi trestního práva.¹⁶³

Další důležitou skutkovou podstatou s ohledem na české pojetí nekalé soutěže je také skutková podstata v § 299 StGB. Ta dopadá na případy korupce a úplatkářství v obchodních transakcích. Tuto skutkovou podstatu lze víceméně ve veškerých aspektech ztotožnit se skutkovou podstatou v § 248 odst. 1 písm. e) TZ. Jediným rozdílem mezi trestněprávními skutkovými podstatami je ten, že německá právní úprava znovu neobsahuje výslovně uvedení způsobené výše újmy jako součást následku objektivní stránky skutkové podstaty tohoto trestného činu.¹⁶⁴

V závěru této části to můžeme shrnout tak, že německá právní úprava se snaží oproti české právní úpravě, aby byla kriminalizována pouze ta nejzávažnější nekalosoutěžní jednání. Pro zbytek nekalosoutěžních jednání je ponechána možnost ochrany pouze prostřednictvím netrestněprávních nástrojů.

V souladu s tím můžeme říct to, že v německé právní úpravě nenajdeme výslovnou trestněprávní úpravu nekalosoutěžního jednání parazitování na pověsti podniku, výrobků či služeb jiného soutěžitele, srovnávací reklamy, ohrožování zdraví spotřebitelů a životního prostředí v souladu s § 248 odst. 1 TZ.

6.2.3. Trestněprávní úprava kartelových dohod a pravidel zadávacího řízení

S podobným, resp. s ještě větším důrazem na dekriminalizaci, se můžeme v německém právním řádu setkat i u jednotlivých omezení hospodářské soutěže obsažených v GWB. Německý zákonodárce přistupuje na základě tohoto zákona pouze k minimální trestněprávní regulaci jednotlivých druhů omezení hospodářské

---

¹⁶³ Viz k německé právní úpravě HELLMANN, Uwe. *Wirtschaftsstrafrecht*. 6. vydání Stuttgart: W. Kohlhammer, 2023. ISBN 978-3-17-040890-6. s. 231-240.

¹⁶⁴ Viz k německé právní úpravě HELLMANN, Uwe. *Wirtschaftsstrafrecht*. 6. vydání Stuttgart: W. Kohlhammer, 2023. ISBN 978-3-17-040890-6. str. 272-281.

soutěže. Jediným trestným činem přímo souvisejícím s omezeními hospodářské soutěže uvedenými v GWB je trestný čin dohod omezujících soutěž ve výběrových řízeních (*Wettbewerbsbeschränkende Absprachen bei Ausschreibungen*) v § 298 StGB. Tento trestný čin souvisí s kartelovými dohodami, které jsou uzavřeny za účelem toho, aby došlo vzhledem k podání nabídky k donucení zadavatele k přijetí konkrétní nabídky. Jedná se tedy o určité spojení trestného činu souvisejícího jak s kartelovými dohodami, tak se zadáváním veřejných zakázek. Tento trestný čin můžeme komparovat se skutkovými podstatami v § 248 alinea 2 a 3 TZ, kdy si můžeme povšimnout ještě radikálnějšího rozdílu mezi jednotlivými úpravami. Německá právní úprava oproti české klade mnohem větší důraz na to, že trestní právo by mělo sloužit jako prostředek ultima ratio, který by se měl uplatnit jen v okamžiku, že ostatní prostředky v § 33 a násl. GWB selžou.¹⁶⁵

Úprava obou právních systémů může přinést do té druhé teze o charakteru a přísnosti trestní úpravy omezení hospodářské soutěže, neboť pokud by se např. německý zákonodárce rozhodl zpřísnit právní úpravu, může do trestní úpravy omezení hospodářské soutěže převzít pojetí české, ve kterém jsou trestně postihovány pouze horizontální kartelové dohody. Převzetí německého pojetí by mohlo přicházet do úvahy i u českého zákonodárce, pokud by se rozhodl upustit, resp. zúžit oblast postihu horizontálních kartelových dohod pouze na určitý typ těchto dohod.

6.2.4. Ostatní trestněprávní aspekty

V poslední kapitole se podíváme na zbylé aspekty, které nebyly v předchozích kapitolách rozebrány. Prvním aspektem je to, zda můžeme najít v německém právním řádu skutkovou podstatu trestného činu, jaká je obsažena v § 248 odst. 2 alinea 3 TZ. Podobnou komplexní skutkovou podstatu v německém trestním právu nenajdeme. Její jednotlivé části jsou obsaženy v některých ustanoveních sekundárního trestního práva, zejména v zákoně o finančním (bankovním) trhu (*Kreditwesengesetz, dále jen „KWG“*). V KWG najdeme některá ustanovení v části trestní v § 54 a násl., které obsahují skutkové podstaty trestných činů blízké se skutkové podstatě trestného činu v § 248 odst. 2 alinea 3 TZ. Jako nejbližší k němu lze vypíchnout skutkovou podstatu v § 54a KWG, jež

---

¹⁶⁵ Viz k přístupu německého trestního práva DREHER, Meinrad a KULKA, Michael. *Wettbewerbs- und Kartellrecht Eine systematische Darstellung des deutschen und europäischen Rechts*. 10. vydání. Heidelberg: C.F. Müller, 2018. ISBN 978-3-8144-4604-5. s. 725-727.

trestněprávně postihuje to, když nedojde k vytvoření náležité strategie pro fungování finanční instituce dle § 25c odst. 4a nebo § 25c odst. 4b KWB.

Druhým aspektem, o kterém je nutné se alespoň zmínit, je trestní odpovědnost právnických osob. Ta v německém trestním právu nepřipadá do úvahy, neboť trestný čin může být spáchán pouze fyzickou osobou. Německý zákonodárce nepracuje podobně jako český zákonodárce s principem přičitatelnosti, na základě, kterého by vlivem jednání fyzických osob mohla právnické osobě vzniknout trestní odpovědnost. Trestní odpovědnost tak vznikne jen fyzickým osobám.¹⁶⁶ Možnost sankcionování právnických osob trestním právem je tedy vyloučena. Udělení sankce je možné pouze v oblasti správního práva, kde právnickým osobám může být udělena patřičná sankce.¹⁶⁷

V závěru je možné shrnout komparaci obou právních úprav tak, že kromě možných zmíněných konkrétních inspirací obou právních úprav, je česká právní úprava trestního práva souvisejícího s hospodářskou soutěží značně přehlednější a kompaktnější. Zároveň u ní dochází k větší kriminalizaci některých jednání, která v německém trestním právu sankcionována nejsou, neboť jsou ve velké míře ponechána mimotrestním nástrojům, jež jsou dle německého zákonodárce schopné toto jednání dostatečně sankcionovat a následně i zajistit případnou nápravu. Trestněprávní prostředky se uplatní pouze v okamžiku těch nezávažnějších jednání, kde vystoupí trestní právo jako prostředek ultima ratio.

Závěr

Hlavním cílem, smyslem a účelem této diplomové práce mělo být poskytnutí komplexního obrazu o právní úpravě hospodářské soutěže na území České republiky s důrazem na analýzu úpravy trestného činu porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže v § 248 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, a na něj navazujících trestněprávních konotací.

V souladu s tímto cílem byly v prvních dvou kapitolách osvětleny základní aspekty vztahující se k tomuto tématu, jež poskytly úvodní teze k tématu práce. Vedle vymezení základních pojmů jako je pojem hospodářské soutěže a oblast jejího výskytu, došlo k rozebrání prvků souvisejících s hospodářskou kriminalitou,

---

¹⁶⁶ HEINRICH, Bernd. *Strafrecht Allgemeiner Teil*. 6. vydání. Stuttgart: W. Kohlhammer, 2019. ISBN 978-3-17-033959-0. s. 65-68.

¹⁶⁷ Viz k německé právní úpravě HELLMANN, Uwe. *Wirtschaftsstrafrecht*. 6. vydání. Stuttgart: W. Kohlhammer, 2023. ISBN 978-3-17-040890-6. s. 413-422.

kteřé jdou použit i u trestného činu porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže. Zároveň byly rozebrány znaky netrestněprávní úpravy hospodářské soutěže, a to zejména úprava nekalé soutěže v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník a úprava omezení hospodářské soutěže v zákoně č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže. Začlenění této části a příslušná analýza obou těchto právních úprav nám poskytlo přehled o charakteru úpravy hospodářské soutěže a možnosti obrany prostřednictvím mimotrestních prostředků, což bylo důležité i pro navazující trestněprávní výklad, ve kterém je trestní právo užito jako prostředek ultima ratio vůči těmto mimotrestním prostředkům.

Po těchto úvodních výkladech bylo přistoupeno v dalších kapitolách již k čistě k trestněprávní části této práce, kdy se třetí kapitola zaměřila na historický exkurz trestněprávní úpravy hospodářské soutěže, při kterém došlo k rozboru relevantních právních předpisů od roku 1852 až do účinnosti současného trestního zákoníku. To posloužilo zejména k pochopení k posunu přístupu zákonodárce k obsahu skutkových podstat trestných činů souvisejících s hospodářskou soutěží. Nejdůležitějším právním předpisem v rámci tohoto historického exkurzu byla charakteristika zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon v pojetí po změně politického režimu, a to zejména úprava trestného činu porušování závazných pravidel hospodářského styku v § 127 tohoto zákona, jež se nejvíce obsahově blížil formulaci trestného činu porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže.

V návaznosti na tuhle kapitolu o historickém vývoji bylo navázáno čtvrtou kapitolou, která byla klíčovou částí celé práce, ve které byl proveden rozbor trestného činu porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže, u nějž byla uskutečněna především interpretace jednotlivých skutkových podstat vyjádřených v tomto ustanovení tohoto trestného činu. Při tomto rozboru bylo také pracováno s relevantní netrestněprávní úpravou týkající se hospodářské soutěže, a to s ohledem na blanketní dispozici skutkových podstat tohoto trestného činu, kdy u skutkových podstat v § 248 odst. 1 a 2 alinea 1 trestního zákoníku byly formulovány možné se nabízející změny v jejich úpravě, a to jak z hlediska jazykového, ale i systematického a obsahového. Opomenuta nebyla ani úprava speciálního důvodu účinné lítosti, jež se uplatní u skutkové podstaty § 248 odst. 2 alinea 1 trestního zákoníku, čímž se doplnil výklad o charakteru úpravy zákona o ochraně hospodářské soutěže, kdy se tím zdůraznila i provázanost řízení před Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže s trestním právem.

Po objasnění skutkových podstat trestného činu porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže bylo v páté kapitole přistoupeno k analýze úpravy trestní odpovědnosti právnických osob, kdy úvodem byly, z důvodu kompaktnosti této kapitoly, osvětleny základy trestní odpovědnosti právnických osob, které následně byly aplikovány na trestný čin porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže. U něj byly kromě možnosti vzniku trestní odpovědnosti právnické osoby u skutkové podstaty v § 248 odst. 1 TZ, u které je u jediné přípustěn vznik trestní odpovědnosti právnických osob u trestného činu porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže, analyzovány i důvody zařazení ostatních skutkových podstat do výjimek z trestní odpovědnosti právnických osob. V souladu s těmito důvody byly vzneseny zároveň některé protiargumenty proti zařazení těchto skutkových podstat do těchto výjimek, čímž došlo i k určitým návrhům pro případnou změnu ze strany zákonodárce. Po aplikaci podmínek trestní odpovědnosti na rozebíraný čin byla v této kapitole zařazena i část o možnosti vynětí právnické osoby z trestní odpovědnosti prostřednictvím trestněprávních compliance. U nich došlo ke spojení obecných principů, zásad a nástrojů pro vynětí z trestní odpovědnosti právnických osob s ohledem na skutkovou podstatu v § 248 odst. 1 trestního zákoníku.

Poslední kapitola se zaměřila na trestněprávní úpravu hospodářské soutěže ve Spolkové republice Německo, kdy došlo k interpretaci skutkových podstat trestných činů napříč německým právním řádem, u kterých byla učiněna komparace s trestným činem porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže. Při této komparaci došlo k uvedení možné inspirace jednak u jednotlivých skutkových podstat trestných činů pro obě právní úpravy, ale i k určitému porovnání odlišného přístupu obou právních úprav, kde německá právní úprava klade větší ohledy a přístup na užití jiných právních prostředků než prostředků trestního práva. Tyto navržené změny či možná i odlišný přístup k problematice hospodářské soutěže umožňuje oběma právním úpravám zohlednění některých znaků zahraniční úpravy v domácí právní úpravě, pokud by zákonodárce dospěl k názoru, že je potřeba vzhledem k vývoji hospodářské soutěže právní úpravu změnit.

Závěrem lze poznamenat to, že i přes některé zmíněné nedokonalosti v úpravě hospodářské soutěže je možné její úpravu považovat za dostatečně kvalitní a komplexní s dostatečnou možností ochrany. Případné změny budou záviset na

budoucím vývoji efektivnosti této úpravy, čímž může dojít k potřebě změny právních předpisů.

Seznam použitých zkratk

- **OZ** – zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- **ZOHS** – zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže)
- **ObchZ** – zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník
- **ZNŠHS** – zákon č. 262/2017 Sb., o náhradě škody v oblasti hospodářské soutěže a o změně zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů (zákon o náhradě škody v oblasti hospodářské soutěže)
- **TZ** – zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
- **ZZVZ** – zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek
- **ZPKT** – zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu
- **SFEU** – Smlouva o fungování Evropské unie
- **SEU** – Smlouva o Evropské unii
- **Úřad** – Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
- **TZ 1852** - zákon č. 117/1852 ř. z., o zločinech, přečinech a přestupcích, ze dne 27. května 1852
- **TZ 1950** - zákon č. 86/1950 Sb., trestní zákon
- **TZ 1961** - zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon
- **TOPO** – zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim
- **Zákon o novele TOPO** – zákon č. 183/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů
- **UWG** – zákon proti nekalé soutěži (*Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb*)
- **GWB** – zákon proti omezením (omezování) hospodářské soutěže (*Gesetz gegen Wettbewerbsbeschränkungen*)

- **GeschGehG** – zákon o ochraně obchodního tajemství (*Gesetz zum Schutz von Geschäftsgeheimnissen*)
- **MarkenG** – zákon o ochraně značky a jiného označení (*Gesetz über den Schutz von Marken und sonstigen Kennzeichen*)
- **StGB** – německý trestní zákoník (*Strafgesetzbuch*)
- **OWiG** – německý přestupkový zákon (*Gesetz über Ordnungswidrigkeiten*)
- **KWG** – zákon o finančním (bankovním) trhu (*Kreditwesengesetz*)

Zdroje a prameny

Literatura

- DREHER, Meinrad a KULKA, Michael. *Wettbewerbs- und Kartellrecht. Eine systematische Darstellung des deutschen und europäischen Rechts*. 10. vydání. Heidelberg: C.F. Müller, 2018. ISBN 978-3-8144-4604-5.
- FRISTER, Helmut. *Strafrecht Allgemeiner Teil*. 7. vydání. München: C. H. Beck, 2015. ISBN 978-3-406-67895-0.
- GRŮVNA, Tomáš; SCHEINOST, Miroslav a ZOUBKOVÁ, Ivana. *Kriminologie*. 5. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7598-554-5.
- HEINRICH, Bernd. *Strafrecht Allgemeiner Teil*. 6. vydání Stuttgart: W. Kohlhammer, 2019. ISBN 978-3-17-033959-0.
- HELLMANN, Uwe. *Wirtschaftsstrafrecht*. 6. vydání. Stuttgart: W. Kohlhammer, 2023. ISBN 978-3-17-040890-6.
- CHMELÍK, Jan; HÁJEK, Pavel a NEČAS, Stanislav. *Úvod do hospodářské kriminality*. Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). Plzeň: Aleš Čeněk, 2005. ISBN 80-86898-13-x.
- CHMELÍK, Jan a BRUNA Eduard. *Hospodářská a ekonomická trestná činnost*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2015. Eupress. ISBN 978-80-7408-109-5.
- KINDL, Jiří a kol. *Soutěžní právo*. 3. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2021. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-80-7400-806-1.
- KRAMAŘÍK, Roman; PETR, Michal; SVOBODA, Karel; SZTEFEK, Martin a VALDHANS, Jiří. *Zákon o náhradě škody v oblasti hospodářské soutěže Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. ISBN 978-80-7598-056-4.

- JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část.* 8. vydání. Praha: Leges, 2022. ISBN 978-80-7502-576-0.
- PATĚK, Daniel. *Právo proti nekalé soutěži.* Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020. ISBN 978-80-7552-880-3.
- PELC, Vladimír. *Hospodářská soutěž.* Praha: Grada, 1995. ISBN 80-7169-124-0.
- PETROV, Jan; VÝTISK, Michal a BERAN, Vladimír a kol. *Občanský zákoník. Komentář.* 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-747-7.
- RAUS, David a ORŠULOVÁ, Andrea. *Zákon o ochraně hospodářské soutěže. Komentář.* 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7598-447-0.
- SCHENKOVÁ, Kateřina a LASÁK, Jan a kol. *Compliance v podnikové praxi.* Praha: C.H.Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-688-5.
- SVOBODA, Pavel. *Úvod do evropského práva.* 6. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-752-1.
- ŠÁMAL, Pavel; PÚRY, František a RIZMAN, Stanislav. *Trestní zákon. Komentář.* 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2004. ISBN 80-7179-896-7.
- ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní odpovědnost právnických osob. Komentář.* 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2018. ISBN 978-80-7400-592-3.
- ŠÁMAL, Pavel; GŘIVNA, Tomáš; BOHUSLAV, Lukáš; NOVOTNÝ, Oto; HERCZEG, Jiří a VANDUCHOVÁ, Marie. a kol. *Trestní právo hmotné.* 9. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022. ISBN 978-80-7598-764-8.
- ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář.* 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1.
- ŠELLENG, Dalibor. *Právnická osoba jako pachatel trestného činu.* Teoretik. Praha: Leges, 2019. ISBN 978-80-7502-339-1.
- VÁLKOVÁ, Helena; KUČTA, Jan a HULMÁKOVÁ Jana a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky.* 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-732-3.
- VOJÁČEK, Ladislav; SCHELLE, Karel a KNOLL, Vilém. *České právní dějiny.* 2., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010. ISBN 978-80-7380-257-8.

Internetové zdroje

- NERUDA, Robert; ŠIMEČEK, Ivo a PIPKOVÁ, Joanna Petra. *Novela ZOHS v kostce IV: Když se porušování pravidel opravdu nevyplatí...* Online. In: Havel & Partners blog. 2023. Dostupné z: <https://www.havelpartners.blog/novela-zohs-v-kostce-iv-kdyz-se-porusovani-pravidel-opravdu-nevyplati>. [cit. 2024-03-12].
- *Statistiky z oblasti hospodářské soutěže*. Online. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. 2023. Dostupné z: <https://uohs.gov.cz/cs/informacni-centrum/statistiky/statistiky-z-oblasti-hospodarske-souteze.html>. [cit. 2024-03-25].
- ŠVÁSTA, Pavel. *Pyramidové programy a Ponziho schémata v českém právu*. Online. 2012. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/pyramidove-programy-a-ponziho-schemata-v-ceskem-pravu-86517.html>. [cit. 2024-03-17].
- *Úřad uložil rekordní pokutu 125 milionů korun za protisoutěžní jednání společnosti Electrolux*. Online. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. 2024. Dostupné z: <https://uohs.gov.cz/cs/informacni-centrum/tiskove-zpravy/hospodarska-soutez/3808-urad-ulozil-rekordni-pokutu-125-milionu-korun-za-protisoutezni-jednani-spolecnosti-electrolux.html>. [cit. 2024-02-14].
- *Ústavně právní výbor. Zápis z jednání č. 48 (25. listopadu 2015)*. Online. 2015. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/text2.sqw?idd=77069>. [cit. 2024-02-15].
- VILHELMOVÁ, Lucie. *Historický exkurz do právního vývoje nekalé soutěže v českých zemích do roku 1992*. Online. Epravo.cz. 2013. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/historicky-exkurz-do-pravniho-vyvoje-nekale-souteze-v-ceskych-zemich-do-roku-1992-91931.html>. [cit. 2024-03-25].
- *Vývoj soutěžního práva*. Online. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. Dostupné z: <https://uohs.gov.cz/cs/o-uradu/historie-uradu/vyvoj-soutezniho-prava.html>. [cit. 2024-03-25].

Důvodové zprávy

- Důvodová zpráva k zákonu č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

- Důvodová zpráva k zákonu č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim
- Důvodová zpráva k zákonu č. 360/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- Důvodová zpráva k zákonu č. 183/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů

Judikatura

- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 2009 sp. zn. 1 Afs 78/2008-721
- Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 24. 10. 2012 sp. zn. 3 Cmo 162/2012-30
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 6. 11. 2013 sp. zn. 5 Tdo 893/2013-69
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 3. 2016 sp. zn. 5 Tdo 1427/2015-108

Zákonná úprava

- zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník
- zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže)
- zákon č. 262/2017 Sb., o náhradě škody v oblasti hospodářské soutěže a o změně zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů, (zákon o náhradě škody v oblasti hospodářské soutěže)
- zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
- zákon č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže
- zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu
- zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek
- Smlouva o fungování Evropské unie
- Smlouva o Evropské unii
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/104/EU ze dne 26. listopadu 2014 o určitých pravidlech upravujících žaloby o náhradu škody podle

vnitrostátního práva v případě porušení právních předpisů členských států a Evropské unie o hospodářské soutěži

- zákon č. 117/1852 ř. z., o zločinech, přečinech a přestupcích, ze dne 27. května 1852
- zákon č. 111/1927 Sb. z. a n., o ochraně proti nekalé soutěži
- zákon č. 141/1933 Sb., o kartelech a soukromých monopolech
- zákon č. 86/1950 Sb., trestní zákon
- zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon
- zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance
- zákon č. 21/1992 Sb., o bankách
- zákon č. 370/2017 Sb., o platebním styku
- zákon č. 240/2013 Sb., o investičních společnostech a investičních fondech
- zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví
- zákon č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění
- zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim
- zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)
- zákon č. 360/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 183/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

Zahraníční právní předpisy

- Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb, [online]. [cit. 2024-03-12]. Dostupný v originálním znění na https://www.gesetze-im-internet.de/uwg_2004/BJNR141400004.html.
- Gesetz gegen Wettbewerbsbeschränkungen, [online]. [cit. 2024-03-12]. Dostupný v originálním znění na <https://www.gesetze-im-internet.de/gwb/>.

- Gesetz zum Schutz von Geschäftsgeheimnissen, [online]. [cit. 2024-03-12]. Dostupný v originálním znění na <https://www.gesetze-im-internet.de/geschgeh/BJNR046610019.html>.
- Gesetz über den Schutz von Marken und sonstigen Kennzeichen, [online]. [cit. 2024-03-12]. Dostupný v originálním znění na <https://www.gesetze-im-internet.de/markeng/BJNR308210994.html>.
- Strafgesetzbuch, [online]. [cit. 2024-03-12]. Dostupný v originálním znění na <https://www.gesetze-im-internet.de/stgb/>.
- Gesetz über Ordnungswidrigkeiten, [online]. [cit. 2024-03-12]. Dostupný v originálním znění na https://www.gesetze-im-internet.de/owig_1968/BJNR004810968.html.
- Kreditwesengesetz, [online]. [cit. 2024-03-12]. Dostupný v originálním znění na <https://www.gesetze-im-internet.de/kredwgf/>.

Cizojazyčné resumé

This thesis deals with the regulation of the competition in the Czech legal system. The main aim of the thesis is to contribute the complex overview of the regulation of the competition in the Czech Republic with the focus on the relevant criminal aspects in the Czech Criminal Code.

First two chapters of the thesis brings the description of the main terms related to the topic. They analyse the main terms related to the topic such as the competition, the meaning of the economic crime and non-criminal aspects of the legal acts, which are relevant for the regulation in the Czech Criminal Code.

In the third chapter is examining the development of the criminal regulation of the competition from year 1852 to year 2009. This historical overview helps to understand to the meaning of the currently criminal regulation.

The fourth chapter is focusing on the crime of the violation of the competition rules in the section 248 Czech Criminal Code. It reflects the main features of the crime and the relations with the non-criminal legal acts.

The fifth chapter is dealing with the responsibility of the legal entities in the Czech Republic for the above-mentioned crime offence of the violation of the competition rules and with possible compliance programs that will exempt the legal entity from criminal liability.

In the sixth and last chapter are described and analysed the grounds of the criminal regulation of the competition in the German criminal law. These regulations are further compared with the regulation in the Czech Criminal Code, and it brings possible options for the inspiration in both legal systems.